

**BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA**

**STRATEGIJA RAZVOJA
SPORTA U
BOSNI I HERCEGOVINI**

Juli 2010. godine

Puno ime dokumenta: **STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA U BOSNI I HERCEGOVINI**

Namjena dokumenta:

Strategija razvoja sporta u Bosni i Hercegovini je dokument koji daje strateške smjernice i plan djelovanja na razvoju sporta u BiH za period 2010 – 2014. godina, u cilju prosperitetnog razvoja sporta, sportskih aktivnosti i sportske infrastrukture u BiH u skladu sa Bijelom knjigom za sport u Evropskoj uniji i drugim dokumentima koji uređuju oblast sporta.

Oznaka dokumenta: **Strategija razvoja sporta u BiH 2010 - 2014.**

Datum verzije: **13.07. 2010. godine**

Vlasnik: **Ministarstvo civilnih poslova BiH**

Uredili: **Ministarstvo civilnih poslova BiH – Sektor za sport**

Podgrupa za izradu Strategije razvoja sporta u BiH:

1. Izet Rađo (Olimpijski komitet BiH) –Predsjedavajući podgrupe
2. Mustafa Demir (Federalno ministarstvo kulture i sporta)
3. Dejan Travar (Ministarstvo porodice, omladine i sporta Republike Srpske)
4. Dejan Vračić (Olimpijski komitet BiH)
5. Nazif Hasanbegović (Olimpijski komitet BiH)
6. Snežana Bijelić (Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta – Univerzitet u Banja Luci)
7. Radenko Dobraš (Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta – Univerzitet u Banja Luci)
8. Ivan Hmjelovjec (Fakultet sporta i tjelesnog odgoja – Univerzitet u Sarajevu)
9. Žarko Bilić (Fakultet prirodnomatematickih i odgojnih znanosti – Sveučilište u Mostaru)
10. Suvad Džafić (Ministarstvo civilnih poslova BiH – Pomoćnik ministra za sport)
11. Velibor Lazarević (Ministarstvo civilnih poslova BiH – Sekretar podgrupe)

1. SADRŽAJ

1. SADRŽAJ	3
2. APSTRAKT	6
3. UVOD	7
4. STANJE SPORTA U BIH	12
4.1 NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA CIVILNIH POSLOVA BIH U OBLASTI SPORTA	14
4.2 ULOGA OLIMPIJSKOG KOMITETA BIH.....	14
4.3 EVALUACIJA STANJA U SPORTSKIM SAVEZIMA NA NIVOU BIH.....	15
5. PRAVNI AKTI U SPORTU	18
5.1 MEĐUNARODNA ZASNOVANOST I OBAVEZE BIH PREMA MEĐUNARODNIM PRAVNIM AKTIMA IZ OBLASTI SPORTA	18
5.1.1 Međunarodna konvencija protiv dopinga u sportu.....	18
5.1.2 Evropski sporazum o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama	19
5.1.3 Evropska povelja o sportu	20
5.1.4 Ostali međunarodni akti.....	21
5.1.5 Multilateralni i bilateralni sporazumi koji su u proceduri za zaključivanje	22
5.2 ZAKON O SPORTU U BIH.....	22
5.2.1 Implementacija Zakona o sportu u BiH	23
5.2.1.1 Preregistracija sportskih saveza i reorganizacija saveza	23
5.2.1.2 Organizacija međunarodnih takmičenja	24
5.2.1.3 Poreske olakšice.....	24
5.2.2 Vijeće za sport	25
5.2.3 Agencija za antidoping kontrolu	26
5.3 PODZAKONSKI AKTI	26
5.3.1 Pravilnik o vođenju registra pravnih i fizičkih lica u oblasti sporta na nivou BiH	26
5.3.2 Pravilnik o kategorizaciji sportista na nivou BiH	27
5.3.3 Odluka o ustanovljenju državne nagrade za sport BiH.....	27
6. OPĆI CILJ, VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI	28
6.1 OSNOVNA POLAZIŠTA I PRAVCI RAZVOJA SPORTA	32
6.1.1 Aktivnost 1 – Poboljšanje sistema upravljanja sportskih organizacija na nivou BiH	33
6.1.2 Aktivnost 2 – Unapređenje vrhunskog sporta na nivou BiH	34
6.1.3 Aktivnost 3 – Unapređenje edukacije i organizacija takmičenja na nivou BiH	35
6.2 SADRŽAJ I OBIM SPORTSKIH DJELATNOSTI KOJI SE FINANSIRAJU, ODNOSNO SUFINANSIRAJU IZ BUDŽETA BIH.....	37
6.2.1 Aktivnost 1 - Podrška organizaciji sportskih takmičenja značajnih za BiH.....	37
6.2.2 Aktivnost 2 – Razvoj i zadržavanje sportista sa vrhunskim rezultatima.....	38
6.2.3 Aktivnost 3 - Razvoj i unapređenje najuspješnijih sportova.....	39
6.2.4 Aktivnost 4 - Unapređenje sportske infrastrukture.....	39
6.3 RAZVOJNI I STRUČNI ZADACI U SPORTU I UPRAVLJANJE SPORTOM	40
6.3.1 Aktivnost 1 – Donošenje strategija na svim nivoima administrativnih organizacija u sportu BiH.....	41
6.3.2 Aktivnost 2 - Unapređenje postojećih ljudskih potencijala u sportu	41
6.4 OKVIRNI KRITERIJI ZA VREDNOVANJE PROGRAMA I NJIHOVOG FINANSIRANJA U SPORTU.....	42
6.4.1 Sačinavanje kriterijuma za sufinansiranje Olimpijskog komiteta BiH.....	43

6.4.1.1	Sačinjavanje kriterija za sufinansiranje Paraolimpijskog komiteteta BiH	43
6.4.1.2	Sačinjavanje kriterijuma za sufinansiranje sportskih saveza na nivou BiH i entiteta	44
6.4.1.3	Sačinjavanje kriterija za sufinansiranje sportskih klubova u BiH	44
6.4.1.4	Sprovođenje kriterija	45
6.4.2	Aktivnost 2 - Utvrđivanje budžeta	45
7.	SUFINANSIRANJE SPORTA U BIH.....	47
7.1	MODELI SUFINANSIRANJA SPORTA NA NIVOU BiH	48
8.	PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA SPORTA U BIH.....	50
8.1	NAČELA KOJIM SE TREBA RUKOVODITI PRILIKOM PROVEDBE STRATEGIJE.....	50
8.2	PLAN ZA PROVEDBU STRATEGIJE.....	51
8.2.1	Praćenje i procjena.....	52
9.	AKCIONI PLAN I PREPORUKE	53
10.	NOMENKLATURA SPORTSKIH GRANA I GRANA SPORTA U BIH	57

GRAFIKONI

GRAFIKON 1	DOBNA PIRAMIDA, POREĐENJE BiH I 25 ZEMALJA ČLANICA EVROPSKE UNIJE.....	8
GRAFIKON 2	BAVLJENJE MLADIH U DOBI IZMEĐU 15 I 29 GODINA REKREATIVNIM AKTIVNOSTIMA	9
GRAFIKON 4	BROJ SPORTSKIH SAVEZA U KANTONIMA FEDERACIJE BiH	12
GRAFIKON 3	BROJ SPORTSKIH SAVEZA U ENTITETIMA I BRČKO DISTRIKTU BiH	12
GRAFIKON 5	BROJ SPORTSKIH KLUBOVA U ENTITETIMA I BRČKO DISTRIKTU BiH	13
GRAFIKON 6	BROJ SPORTSKIH KLUBOVA U KANTONIMA FEDERACIJE BiH.....	13

TABELE

TABELA 1	NOMENKLATURA SPORTSKIH GRANA I GRANA SPORTA U BiH	67
TABELA 2	STANJE SPORTA U BiH	71

SKRAĆENICE

BiH – Bosna i Hercegovina

EPAS – Enlarged Partial Agreement on Sports (Prošireni parcijalni sporazum o sportu)

EU – Evropska unija

EYOF – European Youth Olympic Festival (Evropski olimpijski festival mladih)

FBiH – Federacija Bosne i Hercegovine

GAISF - General Association of International Sports Federations (Generalna asocijacija internacionalnih sportskih federacija)

GTZ – Deutsche Gesellschaft fuer Technische Zusammenarbeit (Njemačka organizacija za tehničku saradnju)

KM – konvertibilna marka

MCP BiH – Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine

MOI – Male olimpijske igre

MOK – Međunarodni olimpijski komitet

OK BiH – Olimpijski komitet Bosne i Hercegovine

PDV – Porez na dodatnu vrijednost

POK BiH – Paraolimpijski komitet Bosne i Hercegovine

RS – Republika Srpska

SAD – Sjedinjene Američke Države

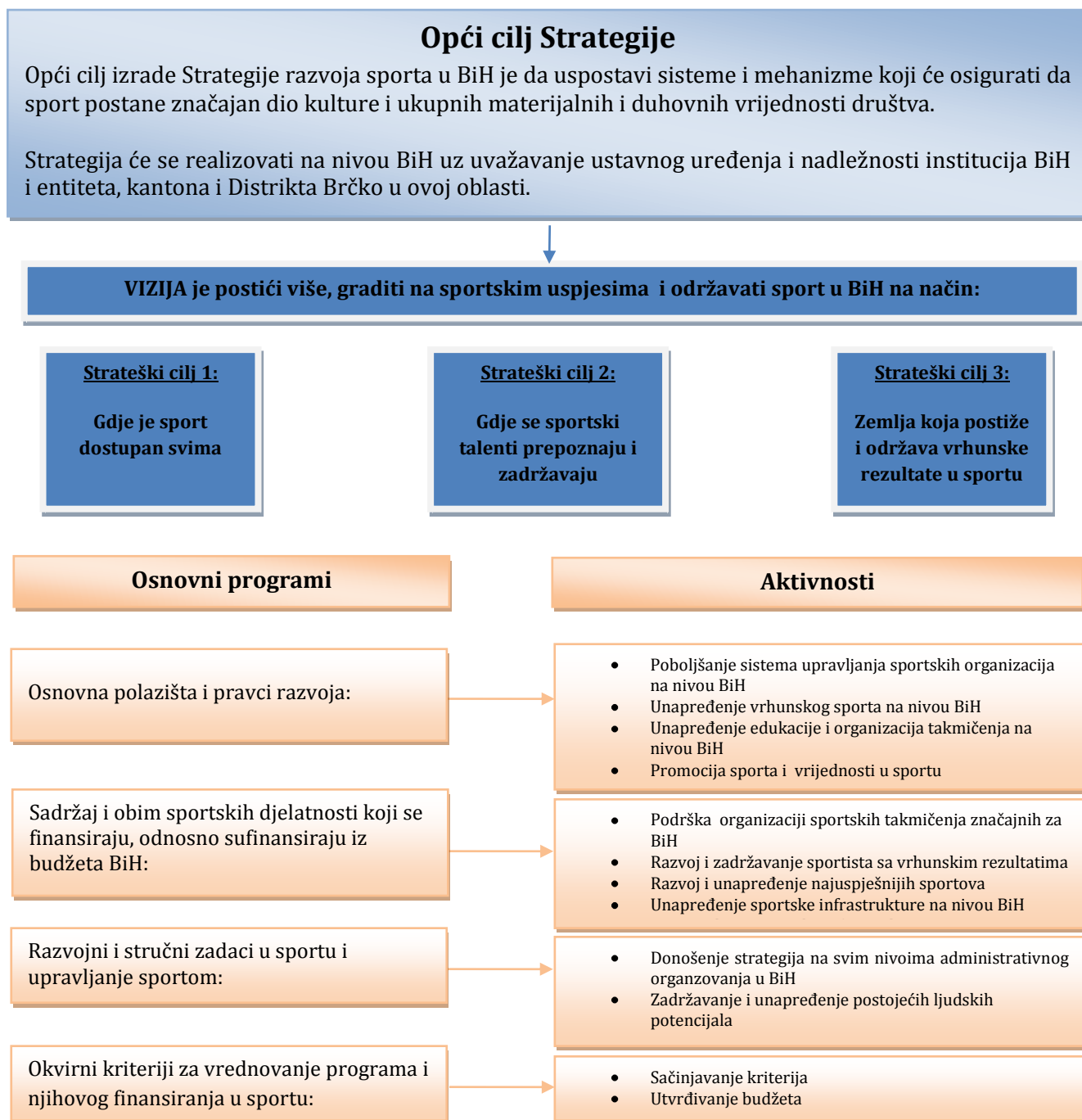
UN – Ujedinjeni narodi

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

WADA – World Anti-Doping Agency (Svjetska antidoping agencija)

2. APSTRAKT

Strategija razvoja sporta u BiH (u daljnjem tekstu: Strategija) omogućava svim sportskim subjektima u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) da usvoje nove pristupe i metode u organizaciji svojih aktivnosti. Strategija daje projekciju strateškog pravca u sportu BiH i podržava razvijanje sličnih strategija i provedbenih planova na entitetskim, kantonalnim i općinskim nivoima u cilju ispunjenja zajedničke misije i vizije. Suštinske komponente Strategije su prikazane u narednom dijagramu:

3. UVOD

Sport je složena, javna društvena djelatnost kojoj se u svim razvijenim zemljama svijeta poklanja velika pažnja. Razlog za takav odnos je njegov izuzetno veliki utjecaj na sve segmente života savremenog čovjeka. Najčešće se u prvi plan ističe pozitivno djelovanje sporta na psihofizičko zdravlje, ali mu se veoma često pripisuju i atributi propagandnog, finansijskog i političkog sredstva.

Strategija razvoja sporta u BiH doprinosi ostvarivanju javnog interesa i ciljeva u sportu BiH, a njom se uređuju ključna pitanja vezana za organizaciju i funkcionisanje sporta u BiH. Strategija razvoja sporta je dio tekuće reforme u sportu. Ona se bavi ključnim slabostima u postojećem sistemu sporta i očekuje se da će pomoći nadležnim entitetskim i kantonalnim ministarstvima, ali i cjelokupnoj sportskoj zajednici da ostvare potrebna poboljšanja u reformi.

Strategija se oslanja na prakse iz drugih zemalja, kao i iskustva u sportskom sistemu u BiH. Na njenu izradu utjecalo je nekoliko faktora, među kojima su analize postojećeg stanja, međunarodni standardi i domaće zakonodavstvo te prakse iz drugih zemalja prilagođene uspješnim pristupima i metodama u BiH.

Tokom izrade Strategije uvažena su osnovna načela domaćeg zakonodavstva s posebnim osvrtom na Zakon o sportu u BiH, kao i entitetskim propisima koji reguliraju oblast sporta.

U Strategiji su uzeti u obzir i međunarodni standardi kao i iskustvo i znanje o sportu drugih evropskih i svjetskih zemalja uključujući Veliku Britaniju, Njemačku, Francusku, Kanadu, Australiju, Sloveniju, Hrvatsku i Srbiju. Iskustva iz ovih zemalja su utjelovljena u ovu Strategiju i modificirana kako bi odgovarala okolnostima u BiH.

Strategija bi trebala služiti entitetima i drugim nivoima administrativnog organiziranja u BiH u donošenju njihovih strategija i programa razvoja sporta. Iako se Strategija razvoja sporta u BiH donosi svake četiri godine (olimpijski ciklus), trebalo bi je razmatrati na godišnjoj osnovi kako bi se procijenilo da li je, i u kojoj mjeri, potrebno napraviti promjene glede strateških pravaca predviđenih u Strategiji.

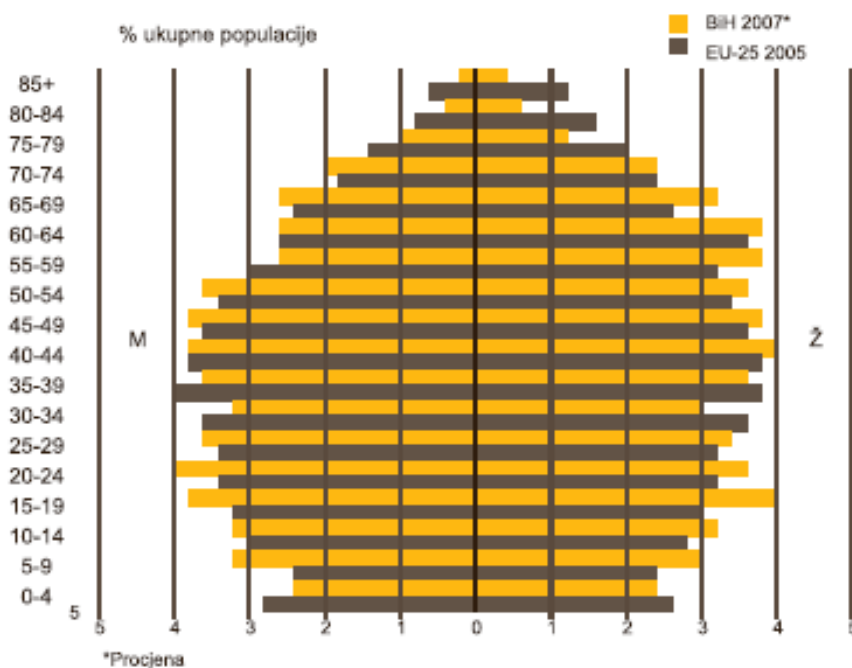
Proces formiranja sportskih saveza na nivou BiH još nije završen u skladu sa članom 22. Zakona o sportu. Problemi proistekli iz ovih odnosa značajno su utjecali na osjetno zaostajanje sportskih rezultata nacionalnih selekcija i pojedinaca na međunarodnim takmičenjima, ne samo u odnosu na vodeće sportske nacije već i u odnosu na sportiste bivših jugoslovenskih republika (sada samostalnih država).

Entitetski savezi su formirani kao sportske organizacije po teritorijalnom principu i predstavljaju dijelove sportskog saveza pojedinih sportova na nivou BiH kao krovne državne organizacije koja je član međunarodnih asocijacija.

Fizička neaktivnost djece, a pogotovo adolescenata, negativno utječe na njihov pravilan fizički i duhovni razvoj. To dugoročno može ugroziti zdravlje građana, dok istovremeno umanjuje regrutnu bazu za vrhunski sport. Otud djeca u sportu i jesu najvažniji prioritet Strategije razvoja sporta u BiH.

Istraživanje koje je provela Komisija za mlade pri Vijeću ministara BiH pokazuje da je omjer mlađe populacije u BiH veći nego u zemljama Evropske unije. Naredni grafikoni pokazuje dobnu piramidu u kojoj se porede dobni demografski podaci BiH i Evropske unije:

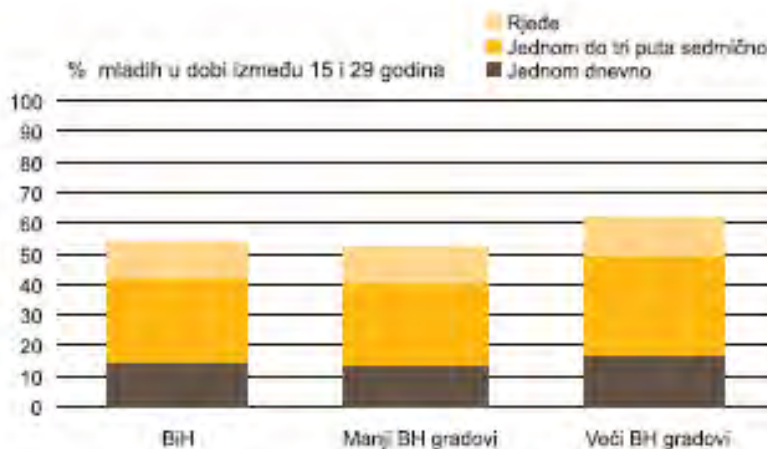
Grafikon 1 Dobna piramida, poređenje BiH i 25 zemalja članica Evropske unije

U okviru istog istraživanja izvršena je analiza bavljenja mladih rekreativnim aktivnostima. Zaključeno je da se svaka druga djevojka/žena i svaki treći muškarac ne bavi rekreativnim aktivnostima.

U navedenom istraživanju se navodi: “45% mladih se uopće ne bavi rekreativnim aktivnostima koje bi vodile održavanju tjelesne kondicije i očuvanju zdravlja, a isto toliko njih se bavi aktivnostima barem jedanput sedmično. Ostali upražnjavaju ovakve aktivnosti jednom dnevno (13%), jedanput do tri puta sedmično (28%) ili rjeđe (13%). Procenat neaktivnih je značajno veći kada su u pitanju žene (56%) nego muškarci (33%)”.

Grafikon 2 Bavljenje mladih u dobi između 15 i 29 godina rekreativnim aktivnostima¹

Izvor: Komisija i GTZ Istraživanje položaja mladih u BiH (2008)

Činjenica je da su **sportski objekti u BiH** najvećim dijelom u lošem stanju i zapušteni. To umanjuje mogućnost djece i omladine za bavljenje sportom, za bavljenje vrhunskim sportom i za rekreativno vježbanje svih građana BiH. Bez odgovarajućeg prostora za igru i trening nema uspješnog razvoja sporta, a sportski objekti predstavljaju naslijeđe koje ostaje i budućim generacijama.

U akciji INVENTA '88 do kraja 1989. godine u BiH je bilo ukupno 3.558 sportskih objekata koji su bili i preduvjet za ostvarenje izuzetnih sportskih rezultata i organizacije velikog broja međunarodnih sportskih takmičenja među kojima su svakako XIV Zimske olimpijske igre '84.²

Nakon Igara izgradnja objekata namjenjenih sportu u našoj zemlji gotovo je u potpunosti stala. Iako ukupan broj objekata djeluje impozantno, ni u kom slučaju ne možemo biti zadovoljni kvadraturom sportskih površina po stanovniku koji je 1988. godine isnosila 1,75 m²/st.

Ukupan broj sportskih objekata i najčešće korišteni pokazatelji, odnos površine namjenjen sportu i broju stanovnika, kao i iznos kvadrata koji otpada na jednog stanovnika, svakako pokazuju da u BiH

¹ Izvor: "Mladi trebaju omladinsku politiku - Analiza položaja mladih i omladinskog sektora u BiH", Vijeće ministara BiH, Komisija za koordinaciju pitanja mladih u BiH i GTZ, 2008. godina

² Podaci Zavoda za fizičku kulturu BiH iz 1989. godine.

još uvijek nedostaje veliki broj sportskih objekata različite namjene. Prema istraživanjima o potrebama čovjeka utvrđeno je da je neophodno 7,40 m² sportskih površina po stanovniku.

Bitan prioritet u Strategiji jeste i ulaganje u **vrhunski sport**. Vrhunski rezultati kao i odgovorno ponašanje vrhunskih sportista predstavljaju uzore mladima promovirajući rad, upornost, borbenost i poštenje. Na taj način sport dobija ne samo takmičarski, reprezentativni i zdravstveni značaj u društvu, već i širi odgojni razvojni značaj koji mu pripada. Rezultati u vrhunskom sportu često su proizvod entuzijazma i napora pojedinaca i njihovih porodica, stoga su podložni varijacijama. Veoma je značajno da i finansijski resursi ne budu podložni subjektivnim i slučajnim parametrima, već da budu investirani u društveno artikulisane vrijednosti u sportu, pa time i sistematski ulagani. Tako ćemo osigurati da vrhunska sportska dostignuća ne budu posljedica slučajnosti, već rezultat sistematski uređene oblasti društva i dugoročnog investiranja sportskih programa i planiranja.

Sport osoba sa invaliditetom: Prema dosadašnjim naučnim saznanjima sport i sportska rekreacija imaju veoma značajnu ulogu za osobe sa invaliditetom, prije svega, u procesu rehabilitacije i resocijalizacije kao i ostvarivanja sportskih rezultata u sportskim takmičenjima. Sport i sportsko-rekreativne aktivnosti kod osoba sa invaliditetom treba provoditi od najranije mladosti ili od vremena nastanka invaliditeta jer utječe na očuvanje i jačanje psiho-fizičkog i općeg zdravlja ovih osoba. Sportsko-rekreativne aktivnosti imaju dalekosežan značaj za psiho-fizičko prilagođavanje i njihovu pobjedu nad osjećajem nesposobnosti i za socijalnu reintegraciju.

Sport i sportska rekreacija su za osobe sa invaliditetom poseban izazov radi potvrđivanja sopstvene moći. Sport ima izuzetne efekte kao najprirodniji oblik liječenja osoba sa invaliditetom jer ih vraća u društvene tokove i omogućava da osjete radost vraćanja snage, sposobnosti i život, saznanja da invalidnost ne znači krajnju sposobnost za život. S obzirom da sport i sportska rekreacija imaju veliki značaj u cjelokupnom procesu rehabilitacije invalidnih osoba, kao i u periodu njihove socijalne adaptacije i reintegracije u sve društvene tokove, neophodno je omogućiti jednaka prava i mogućnosti osoba sa invaliditetom da se bave sportskim i rekreativnim aktivnostima i poticati sportske organizacije za njihovo aktivno uključanje u ovu društvenu djelatnost.

Za razvoj sporta u BiH veliki značaj imala je **Izjava iz Lozane** (28.07.1999. godine) kojom su članovi tadašnjeg Predsjedništva BiH podržali učešće sportista sa cijele teritorije BiH u jednom zajedničkom timu, pod vodstvom Olimpijskog komiteta BiH (u daljnjem tekstu: OK BiH), na Olimpijskim igrama u Sidneju 2000. godine, a u skladu sa principima i pravilima Olimpijske povelje.

Etika je nauka o moralu. Moral je, najkraće rečeno, sistem normi ili pravila ponašanja. Sport je usko povezan sa etikom (moralom) i određenim pravilima koja se moraju poštovati na svakoj sportskoj manifestaciji. Naime, ovdje se radi o moralnim principima tolerancije, humanosti te poštovanju potreba drugih. Sport je fizička aktivnost koja ima karakter igre i borbe pri čemu se moraju poštovati sportska pravila. To prije svega treba da bude "fer plej" (fair play) odnos (definicija Međunarodnog vijeća za tjelesni odgoj pri Ujedinjenim nacijama). U slučaju nepoštivanja etičkih normi dolazi do određenih "poremećaja u sportu", do prisustva negativnih društvenih normi. Ti

negativni odnosi izražavaju se kroz nasilje, nepoštivanje pravila, doping, konflikte, mito, korupciju itd.

Da bi se spriječili ovakvi vidovi nasilja donesen je **Evropski kodeks o sportskoj etici**, u kojem je definiran pojam "fer plej", odgovornost za "fer plej" (od strane vlade države potpisnice, sportskih organizacija, roditelja, nastavnika i svih onih koji direktno ili indirektno učestvuju ili promoviraju sportske aktivnosti, posebno kad su u pitanju djeca i omladina).

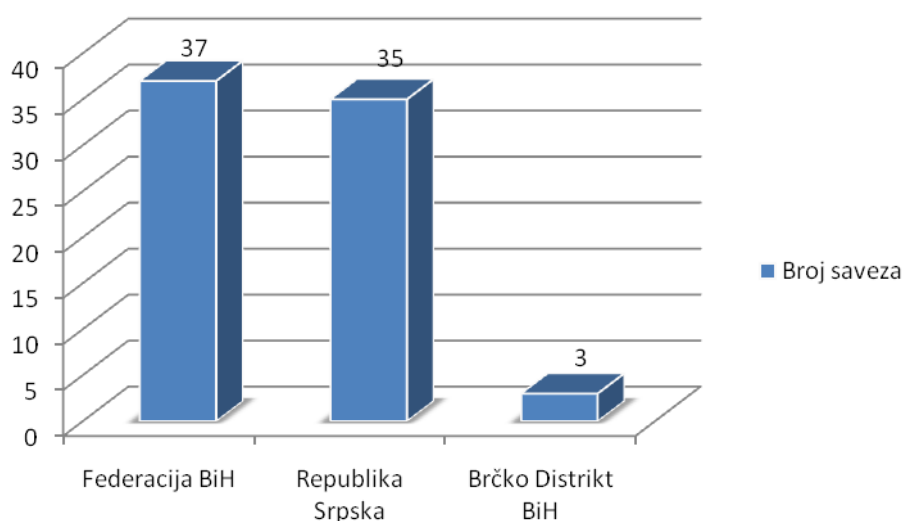
Sport u BiH također je zasnovan na principima predviđenim pomenutim kodeksom, ali naravno problem predstavlja činjenica koliko se taj kodeks primjenjuje u praksi, a naročito kada se radi o nogometnim utakmicama koje se organiziraju u našoj zemlji. U vezi sa navedenim, evropski ministri za sport su na osmoj konferenciji održanoj u Lisabonu (17.-18. maja 1995. godine) usvojili Rezoluciju o toleranciji u sportu.

Autonomija sporta ima demokratski potencijal, kao i vaspitni značaj. Ipak, autonomija sporta počiva na ravnoteži prava sa jedne strane, ali i odgovornosti sa druge strane. Zato je obaveza sporta i sportista da promoviraju modele ponašanja kojima se na najbolji način mladim generacijama prenose moralne i društvene vrijednosti najviših standarda.

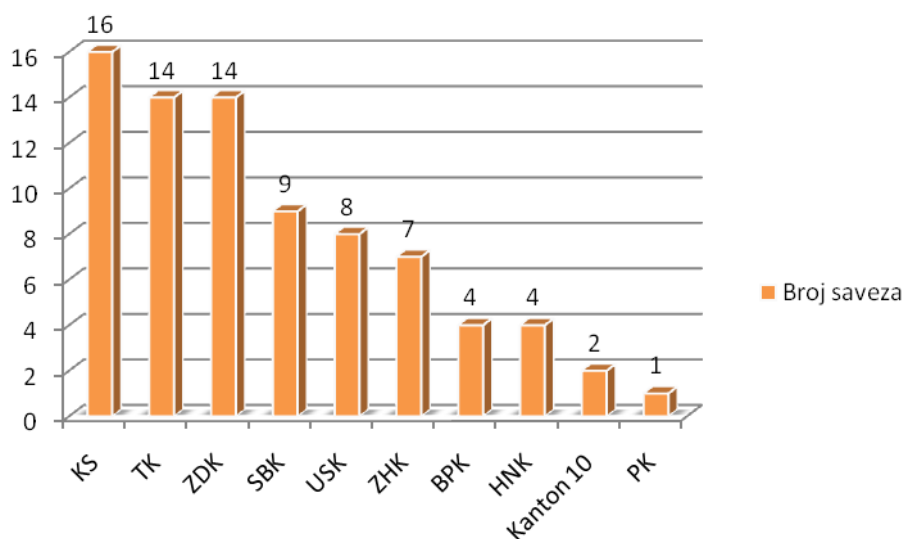
4. STANJE SPORTA U BIH

Na osnovu podataka dostavljenih od strane entitetskih i kantonalnih ministarstava nadležnih za sport, kao i Brčko Distrikta BiH, sačinjena je analiza stanja sporta u BiH i ista je prikazana kroz sljedeće grafikone (odgovarajuća tabela sa podacima nalazi se u prilogu ove Strategije):

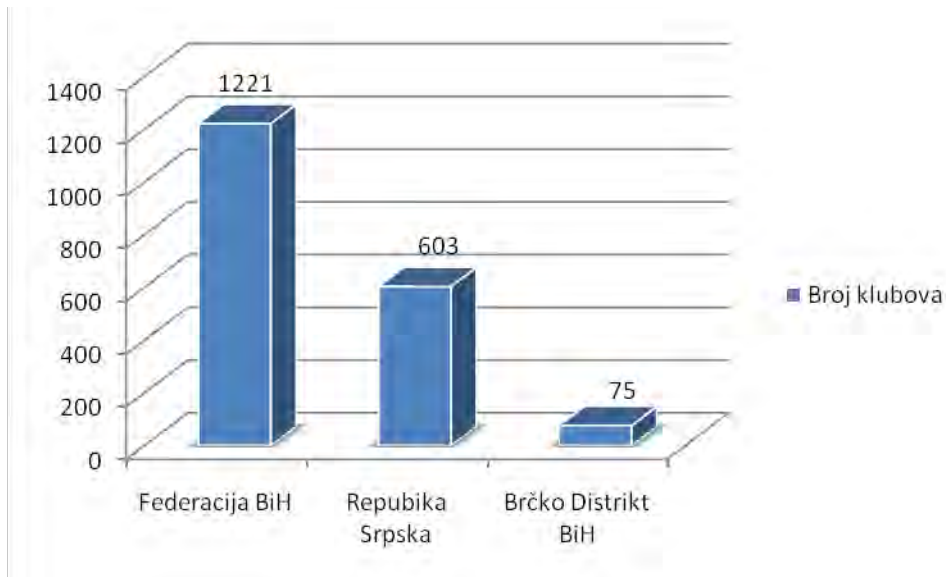
Grafikon 3 Broj sportskih saveza u entitetima i Brčko Distriktu BiH

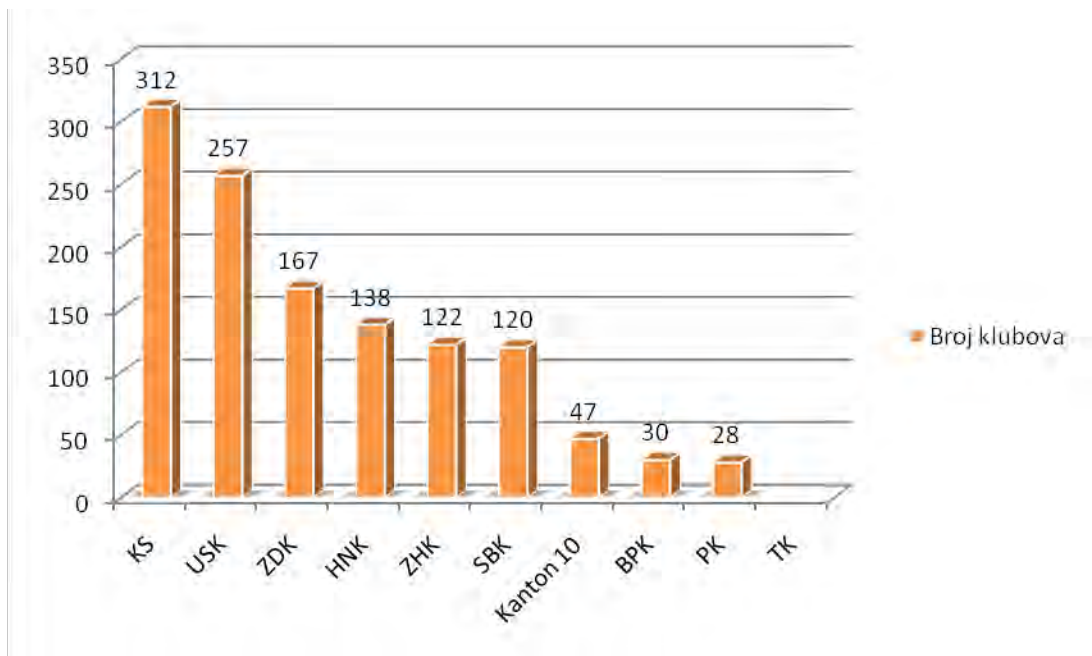
Grafikon 4 Broj sportskih saveza u kantonima Federacije BiH

Grafikon 5 Broj sportskih klubova u entitima i Brčko Distriktu BiH

Grafikon 6 Broj sportskih klubova u kantonima Federacije BiH

Strategija razvoja sporta Republike Srpske za period 2008-2012 godine je strateški dokument koji je definisao osnovna polazišta razvoja sporta u Republici Srpskoj. Ovom Strategijom su obuhvaćene oblasti kao što su oblast zakonodavstva, oblast školskog sporta, oblast finansija, oblast sistema organizacije i oblast za osnivanje Republičkog instituta za sport. Uzevši u obzir komparaciju prve godine primjene ove Strategije i prethodnih godina, primijećena je evidentna razlika u

organizaciji sporta u Republici Srpskoj, ali i povećan broj usaglašenih i novoregistriranih sportskih organizacija, odnosno klubova.

Također, evidentan je napredak u domenu stručnog usavršavanja i osposobljavanja sportskih stručnjaka i stručnjaka u sportu što bi u narednom periodu trebalo doprinijeti boljem i bržem razvoju sporta. Jedan od najvidljivijih napredaka u sportu, a tiče se i ove Strategije, je zaokružen sistem organizacije Malih olimpijskih igara Republike Srpske, gdje kroz ovo takmičenje učestvuje oko 90 000 učenika i učenica, što ovo takmičenje čini najmasovnijim u Bosni i Hercegovini.

Ova Strategija je sigurno dobro polazište za strategiju razvoja sporta na nivou BiH, jer ovakvi strateški dokumenti u Republici Srpskoj postoje od 2004. godine i iz tih razloga njeno mjesto u ovom strateškom dokumentu je veoma značajno.

4.1 NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA CIVILNIH POSLOVA BIH U OBLASTI SPORTA

Nadležno ministarstvo za oblast sporta na nivou BiH je Ministarstvo civilnih poslova BiH, unutar kojeg je od 01.01.2009. godine formiran zaseban Sektor za sport. Nadležnosti Sektora za sport precizirane su članom 60. Zakona o sportu u BiH. Ministarstvo ima koordinirajuću ulogu u oblasti sporta i saraduje sa drugim nadležnim ministarstvima za sport (entitetska i kantonalna, te Brčko Distrikt BiH).

Ministarstvo civilnih poslova BiH jednom godišnje raspisuje konkurs za dodjelu sredstava tekućeg granta „Sufinansiranje sportskih manifestacija“. U 2008. godini izdvojeno je 1.300.000,00 KM za ove namjene. Isti iznos je predviđen i za 2009. godinu.

4.2 ULOGA OLIMPIJSKOG KOMITETA BIH

Nakon potpisivanja izjave iz Lozane 1999. godine pod vodstvom OK BiH imamo zajednički sportski tim BiH, a od 2002. godine u organe OK BiH uključeni su i predstavnici sportskih saveza iz oba entiteta.

OK BiH je nevladino sportsko udruženje koje obavlja aktivnosti u skladu sa odredbama Olimpijske povelje, Etičkog kodeksa MOK-a, Antidoping kodeksa olimpijskog pokreta, Zajedničke izjave iz Lozane, Zakona o udruženjima i fondacijama BiH i Zakona o sportu BiH. OK BiH, u skladu sa Statutom i propisima Međunarodnog olimpijskog komiteta, donosi svoj program aktivnosti. OK BiH je servis svima koji rade na unapređenju i razvoju sporta.

4.3 EVALUACIJA STANJA U SPORTSKIM SAVEZIMA NA NIVOU BiH

Prema istraživanjima iz 2008. godine koja su vršena od strane profesora i studenata Fakulteta sporta i tjelesnog odgoja Univerziteta u Sarajevu, Odsjeka za sportski menadžment, te neposrednim uvidom i iskustvom u saradnji MCP BiH i saveza gorući problem u sportskim savezima na nivou BiH je nedostatak finansijskih sredstava, koji ujedno otežava njihov rad.

Budžeti saveza su segment koji u najvećoj mjeri određuje ciljeve saveza i pravce njihovog djelovanja. Ukupni prihodi saveza ocjenjeni su kao izuzetno skromni, uglavnom nedovoljni za pokretanje većeg broja aktivnosti vezanih za takmičenja i učestvovanja na njima.

Kako se dalo zaključiti kroz istraživanja studenata koji su sagledali situaciju u 14 sportskih saveza na nivou BiH (Atletski savez, Savez aeroklubova, Boćarski savez, Bokserski savez, Savez dizača tegova, Džudo savez, Karate savez, Savez klizačkih sportova, Kuglaški savez, Planinarski savez, Plesni sportski savez, Rukometni savez, Stonoteniski savez i Šahovska unija), neznatni prihodi se ostvaruju od državnog i entitetskih ministarstava nadležnih za sport, dok malo veća finansijska sredstva pojedininim, odnosno savezima najpopularnijih sportova, uglavnom pristižu od sponzora.

Savezi se inače finansiraju iz sljedećih izvora: podrškom izvršnih vlasti u BiH, sponzorstvima, prihodima od marketinga, prihodima od obrazovanja stručnih kadrova i sportista, kotizacija, članarina i takse članova saveza, klubova, sudija, trenera, sportista i ostalih službenih lica, te ostalim prihodima.

Osim evidentnih finansijskih poteškoća uočeno je i izuzetno loše poslovanje saveza u smislu slabe organizacije rada, lošeg vođenja administracije, finansijske nediscipline, odnosno neadekvatnih troškova i prihoda usmjerenih na pogrešnu stranu. Iz svega toga proizilazi slabo organiziranje takmičenja, loša promocija saveza u javnosti, nedostatak značajnijih sponzora, zanemarivi rezultati.

Poseban problem predstavlja dinamika uplate već odobrenih sredstava, koja nije usklađena sa potrebama saveza, što često dovodi u pitanje realizaciju pojedinih programskih zadataka, odnosno nastup pojedinaca i ekipa na međunarodnim takmičenjima (kao primjer naveden je Atletski savez BiH).

U istraživanju je spomenuta slaba organizacija i komunikacija unutar pojedinih saveza. Prezentacija saveza na Internetu, odnosno web stranice saveza su izuzetno loše osmišljene ili uopće ne postoje, mediji ne propagiraju dovoljno pojedine „male“ sportove, što je dodatna otežavajuća okolnost za promociju rada određenih saveza u javnosti.

Evidentan je i nedostatak vizije uposlenih u savezima, te je prisutno rašireno mišljenje u javnosti da su pojedinci tu radi ličnog interesa, a ne radi unapređenja sporta. Da bi savez mogao postizati značajne rezultate njegovi rukovodioci moraju imati jasnu viziju i plan za ostvarenje te vizije.

Kao loša pojava uočen je nedostatak mladih obrazovanih kadrova u savezima, koji imaju jasne ciljeve i definiran put razvoja sporta u BiH. Primijećeno je da se pojedini savezi još uvijek vode

zastarjelim metodama rada jer osobe koje su na rukovodećim pozicijama ne znaju mnogo o menadžmentu ljudskih resursa.

Poznato je da je u svijetu praksa potpuno drugačija i da se u rukovodstvima saveza na čelnim mjestima nalaze poznati sportisti i osvajači olimpijskih, svjetskih i evropskih odličja.

U sportskim savezima na nivou BiH većinom nema vrhunskih sportista, a njihovo angažiranje nailazi na otpor onih koji su već godinama na rukovodećim pozicijama.

Statistički podaci u istraživanju studenata i profesora pokazuju da od ukupno 14 mjesta predsjednika saveza njih čak 11 nisu bili sportisti, a kada je riječ o generalnim sekretarima od njih 14, devetorica se nikada nisu bavili sportom. Uz ove podatke uočeno je da su na rukovodećim mjestima u svih 14 saveza isključivo muškarci.

Kroz analiziranje poslovanja navedenih 14 saveza došlo se do zaključka da većina saveza nema kancelarije niti profesionalno uposleno osoblje. Već je navedeno da ne postoje web stranice kao ni e-mail adrese.

Ipak, i pored svih navedenih nedostataka i problema sa kojima se savezi susreću, zabilježen je pomak u nekim segmentima njihovog rada.

Savezi su uspjeli održati reprezentativne timove na okupu, koliko su u mogućnosti pronalaze načine za prikupljanje sredstava za odlaske sportista, pojedinaca i timova, na velika takmičenja, što im je i glavni cilj.

Kao primjer dobre organizacije saveza, te uspjeha u organiziranju kvalitetnih takmičenja međunarodnog karaktera u istraživanjima studenata naveden je Kuglaški savez BiH koji je zahvaljujući uspješnom poslovanju osigurao relativno dobru promociju u javnosti.

I pored velikih teškoća, prvenstveno finansijske prirode, Košarkaški savez BiH uspio je osigurati sredstva za odlazak košarkaša na razna međunarodna takmičenja gdje su se uspjeli plasirati i na evropska prvenstva.

Dobra organizacija može se uočiti i u Rukometnom savezu BiH gdje reprezentacija i klubovi uspjevaju ostvariti rezultate na evropskom nivou.

Članstvo saveza u OK BiH otvorilo je brojne mogućnosti za međunarodnu saradnju, edukaciju kadrova, realizaciju zajedničkih projekata te donekle finansijsku podršku u realizaciji ciljeva, što je velika prednost za saveze.

Također, potrebno je iznaći mogućnosti da se sportisti sa rezultatima kao i vrhunski sportisti uključe u rad saveza i u njihova upravljačka tijela, pogotovo oni sportisti koji budu obuhvaćeni kategorizacijom. Posebno treba obratiti pažnju na mlade kadrove te osigurati njihovo angažiranje u radu saveza.

Savezi se ne bi trebali oslanjati isključivo na budžetska sredstva nego bi trebali razviti i jaku marketinšku kampanju kako bi privukli što veći broj sponzora što bi na kraju dovelo do većeg broja izvora finansiranja.

Potrebno je uskladiti organizacionu strukturu u skladu sa Zakonom o sportu u BiH, te organizirati službe za marketing koje bi uposlile nove kadrove, a što bi bilo u skladu sa evropskim standardima.

Savezi bi trebali raditi na popularizaciji i promociji sportova, te bi time mogli ostvariti dodatne prihode od marketinga, sponzorstva, prodaje ulaznica i suvenira.

U skladu sa evropskim standardima, ukoliko im finansijska situacija bude dozvoljavala, savezi bi trebali osnovati i službe za odnose s javnošću koje bi radile na daljnjoj promociji i popularizaciji sportova, a sve u cilju pridobijanja pažnje velikih sponzora i namicanja većih finansijskih sredstava.

Iz svega navedenog na kraju se nameće samo jedan zaključak – nakon što se izvrši preregistracija sportskih saveza u BiH potrebno je pristupiti njihovoj temeljitoj reorganizaciji kako u radu tako i u ljudskim resursima, a sve s ciljem unapređenja sporta, odnosno zaštite interesa sporta u BiH.

5. PRAVNI AKTI U SPORTU

5.1 MEĐUNARODNA ZASNOVANOST I OBAVEZE BiH PREMA MEĐUNARODNIM PRAVNIM AKTIMA IZ OBLASTI SPORTA

Sport u BiH zasniva se na principima i standardima koji su utvrđeni u Evropskoj povelji o sportu, Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Konvenciji UN-a o pravima djeteta, Međunarodnoj konvenciji protiv dopinga u sportu, Evropskoj konvenciji o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, Olimpijskoj povelji, Paraolimpijskoj povelji, pravilima međunarodnih sportskih asocijacija, Evropskom kodeksu o sportskoj etici, Deklaraciji o sportu, toleranciji i fer-pleju, te Izjavi iz Lozane o organiziranju sporta u BiH.

5.1.1 MEĐUNARODNA KONVENCIJA PROTIV DOPINGA U SPORTU

U vezi sa navedenim, obaveze BiH, u skladu sa **Međunarodnom konvencijom protiv dopinga u sportu, (Svjetska antidoping agencija WADA)**, su: prihvatiti odgovarajuće mjere na nacionalnim i međunarodnim nivoima koje su u skladu sa načelima Kodeksa, poticati sve oblike međunarodne saradnje čija je svrha zaštita sportista i sportskog morala te razmjenjivati rezultate istraživanja, njegovati međunarodnu saradnju između država stranaka i vodećih organizacija u borbi protiv dopinga u sportu, naročito sa Svjetskom antidoping agencijom.

Države potpisnice ove Konvencije preuzimaju na sebe mnoge obaveze koje za njih proizilaze iz ove Konvencije, a neke od osnovnih obaveza država stranaka su: osiguravanje primjene sadašnje Konvencije kroz unutrašnju koordinaciju, usvajanje mjera za ograničavanje dostupnosti zabranjenih tvari i metoda kako bi ograničile njihovu upotrebu u sportu od strane sportaša, osim ako se njihovo korištenje ne zasniva na izuzetku u terapijske svrhe (to uključuje mjere prema sportistima protiv nezakonitog trgovanja i u tu svrhu mjere za nadzor proizvodnje, optičaja, uvoza, distribucije i prodaje), poticanje mjerodavnih tijela na usvajanje mjera za sprečavanje i ograničavanje korišćenja i posjedovanja zabranjenih tvari i metoda u sportu od strane sportista, osim ako se njihovo korištenje ne temelji na izuzetku u terapijske svrhe, poduzimanje mjera ili poticanje sportskih organizacija i organizacija za borbu protiv dopinga na usvajanje mjera, uključujući sankcije i kazne, koje su usmjerene prema pomoćnom osoblju sportiste, kada prekrši propise o zabrani korištenja dopinga ili počini neki drugi doping prekršaj u sportu, poticanje proizvođača i distributera dodataka prehrani da uspostave najbolje načine prodaje i distribucije dodataka prehrani, uključujući informacije o njihovim analitičkim sastojcima i garanciji kvaliteta i sl.

Osim navedenog, države stranke, gdje je to primjereno: **obavezuju se** da će pomagati sportskim udruženjima i organizacijama za borbu protiv dopinga koje se nalaze unutar njihove nadležnosti, da dobiju dozvolu za pristup laboratorijama koje su ovlaštene za obavljanje doping kontrole, a u svrhu

kontrolne analize dopinga, **obavezuju se** potpomagati važan zadatak Svjetske antidoping agencije u sklopu međunarodne borbe protiv korištenja dopinga, osiguravaju finansiranje nacionalnih programa testiranja u svim sportovima, unutar svojih vlastitih budžeta, ili potpomažu sportske organizacije i organizacije za borbu protiv dopinga u finansiranju doping kontrola bilo direktnim subvencijama i novčanim sredstvima, ili priznavanjem troškova takvih kontrola prilikom određivanja ukupnih subvencija ili novčanih sredstava što se dodjeljuju tim organizacijama, poduzimaju mjere obustavljanja sportske finansijske podrške sportistima pojedincima ili pomoćnom osoblju sportiste, koji su bili suspendirani zbog kršenja propisa o zabrani korištenja dopinga, tokom razdoblja njihove suspenzije, obustavljaju sve finansijske ili druge, sa sportom povezane pomoći od strane svih sportskih udruženja ili organizacija za borbu protiv dopinga, koje nisu usklađene sa Kodeksom ili s primjenjivim propisima koji su prihvaćeni u skladu sa Kodeksom itd.

Države članke **obavezuju se**, unutar svojih mogućnosti, poticati i promicati istraživanja u saradnji sa sportskim i drugim odnosnim organizacijama o sprečavanju i metodama otkrivanja, o biheviorističkim i socijalnim aspektima, te o zdravstvenim posljedicama korištenja dopinga, načinima i sredstvima za osmišljavanje naučno utemeljenih fizioloških i psiholoških programa stručnog osposobljavanja, koji će poštovati integritet osobe, te korištenju svih novih supstanci i metoda što proizlaze iz naučnog razvoja. Predsjedništvo BiH je 11.02.2009. godine donijelo Odluku o ratifikaciji Međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu i ista je objavljena u "Službenom glasniku BiH – Međunarodni ugovori", broj 2/09 26.3.2009. godine. Instrument o ratifikaciji uručen je Uredu generalnog direktora UNESCO-a 22.4.2009. godine.

Pored gore nabrojanih, postoji još mnogo obaveza koje države potpisnice preuzimaju na sebe usvajanjem pomenute Konvencije, ali ovdje je bitno naglasiti da BiH postepeno ispunjava ranije obaveze, uzimajući u obzir činjenicu da je osnovana Agencija za antidoping kontrolu koja je, između ostalog, odgovorna za primjenu konvencija, kodeksa WADA i pravila Međunarodnog olimpijskog komiteta, Međunarodnog paraolimpijskog komiteta i međunarodnih sportskih saveza.

5.1.2 EVROPSKI SPORAZUM O NASILJU I NEDOLIČNOM PONAŠANJU GLEDALACA NA SPORTSKIM PRIREDBAMA

Kada govorimo o **Evropskom sporazumu o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, posebno na nogometnim utakmicama**, koji je ratificiran 29.12.1994. godine, a stupio na snagu 01.02.1995. godine neke od obaveza BiH jesu: - sa namjerom da se spriječi i kontrolira nasilje i nedolično ponašanje gledalaca na fudbalskim utakmicama, **obavezuju se** države potpisnice, u okviru svojih ustavnih odredbi, da preduzmu odgovarajuće mjere za provođenje odredbi ovog sporazuma, - države potpisnice su dužne da primjene odredbe ovog sporazuma na ostale sportove i sportske priredbe za koje postoji bojazan od nasilja i nedoličnog ponašanja gledalaca prema prilikama na specifične zahtjeve tih sportova i sportskih priredbi, - države potpisnice su **dužne** da usklade politiku i mjere svojih državnih službi i drugih državnih

agencija protiv nasilja i nedoličnog ponašanja gledalaca prema prilikama kroz osnivanje koordinacionih tijela, - da se postaraju da se adekvatna sredstva za održavanje javnog reda primjene kao odgovor na izbijanje nasilja i nedoličnog ponašanja, kako u neposrednoj blizini stadiona, tako i unutar njega i tranzitnim putem koji koriste gledaoci, - da olakšaju usku saradnju i razmjenu odogovarajućih informacija između policijskih snaga na raznim lokacijama koje su uključene ili će vjerovatno biti uključene, - da primjene ili, ako je potrebno, da usvoje zakon kojim se predviđa da krivci za prekršaj koji se odnosi na nasilje ili nedolično ponašanje gledalaca budu odgovarajuće kažnjeni ili, zavisno od slučaja, da im se propišu odogovarajuće administrativne mjere.

Strane ovog sporazuma preuzimaju na sebe **obavezu** da podstiču pouzdanu organizaciju i primjereno ponašanje klubova navijača i da angažuju redare iz svojih redova da pruže pomoć u vođenju i informiranju gledalaca na utakmicama i da prate grupe navijača koje odlaze na gostujuće utakmice, zatim strane ovog sporazuma **su obavezne** da podstiču saradnju, onoliko koliko je to zakonski moguće, turističkih organizacija od mjesta polaska, sa klubovima, organiziranim grupama navijača i putničkim agencijama, kako bi spriječile potencijalne izazivače nereda od odlaska na utakmice, a također strane ovog sporazuma **su obavezne** da se postaraju, tamo gdje je to neophodno, uvođenjem odogovarajućeg zakona koji obuhvata kazne zbog nepridržavanja zakona ili bilo kojim drugim odogovarajućim sredstvima, kada postoji bojazan od izbijanja nasilja ili nedoličnog ponašanja gledalaca, da sportske organizacije i klubovi zajedno sa, kada je uputno, vlasnicima stadiona i državnim organima, u skladu sa obavezama definiranim u domaćem zakonu, preduzmu praktične mjere na i u okviru stadiona da spriječe ili kontrolišu takvo nasilje ili nedolično ponašanje.

Član 58. Zakona o sportu u BiH definirao je da će se posebnim zakonom utvrditi način i mjere za sprečavanje i suzbijanje nasilja i nedoličnog ponašanja gledalaca na sportskim priredbama.

Republika Srpska je donijela Zakon o sprečavanju nasilja na sportskim priredbama u kojem su ugrađene obaveze iz Evropskog sporazuma o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, posebno na nogometnim utakmicama.

5.1.3 EVROPSKA POVELJA O SPORTU

Evropskom poveljom o sportu, članom 4. stav (2) definirano je da će države potpisnice poduzeti odogovarajuće mjere da se svim građanima omogući bavljenje sportom, a iskoristit će se i dodatne mjere kako bi se posebno mladima koji iskazuju sposobnost ili osobama koje su hendikepirane, omogućilo da se stvarno okoriste tim mogućnostima.

Poduzeće se odogovarajuće mjere da se razviju fizičke sposobnosti mladih, da im se omogući stjecanje osnovnih sportskih i fizičkih sposobnosti, te da se prospješi sportska aktivnost, naročito: - garantujući svim učenicima korištenje sportskih programa, rekreativnih aktivnosti i tjelesnog odgoja, nužnih ustanova te vremena i prostora predviđenog u tu svrhu, - garantirajući formiranje

stručnog osoblja za sve škole, - nudeći mogućnost da se poslije obaveznog školovanja nastave baviti sportom, - potičući stvaranje prikladnih veza među školama i drugim obrazovnim ustanovama, školskim i mjesnim sportskim klubovima, - olakšavajući i potičući pristup sportskim ustanovama za školarce i pripadnike mjesnih kolektiva, - potičući razmjenu mišljenja među roditeljima, nastavnicima, trenerima i voditeljima, što bi trebalo utjecati na mlade da se bave sportom, čineći sve to da sportsku etiku usvoje svi učenici počevši od osnovne škole.

Pomenutom poveljom takođe je definirano da je nužno: unaprijediti sportske djelatnosti kroz osiguranje odgovarajućih ustanova, različitih programa te stručnih instruktora, voditelja ili animatora, te posebnu pažnju posvetiti sljedećim aktivnostima: otkrivanju i praćenju darovitih; stavljanju na raspolaganje odgovarajuće ustanove; pružanju pomoći i podrške sportistima u saradnji sa medicinskim i sportskim naukama; unapređenju treniranja na naučnim temeljima; formiranju trenera i osoba odgovornih za struku, pomaganju klubova da osiguraju prikladne strukture i takmičarsko tržište.

Poveljom je regulirano i pitanje podrške vrhunskom profesionalnom sportu, unapređenje i daljnje obrazovanje lica koja učestvuju u sportu, načelo trajnog razvoja sporta, informiranje i istraživanje u sportu, finansiranje, te nacionalna i internacionalna saradnja. Ovdje se naravno postavlja pitanje u kojoj mjeri je BiH odgovorila na preuzete obaveze vezano za primjenu Evropske povelje o sportu. Zakonom o sportu u BiH omogućeno je svim građanima bavljenje sportom pod istim uvjetima putem sportskih klubova, udruženja sportskih rekreacija i sl.

Tjelesni odgoj i obrazovanje se u različitim oblicima odvija u predškolskim, osnovnim i srednjoškolskim ustanovama o čemu je više objašnjeno u djelu Strategije pod naslovom *Edukacija i sport za sve*. Iako se izdvajaju značajna sredstva za sport, na svim nivoima administrativnog organiziranja u BiH, očigledno je da ona nisu dovoljna za značajnije unapređenje sportske djelatnosti, a posebno nisu dovoljna za pružanje pomoći i podrške sportistima i klubovima, u mjeri u kojoj bi to bilo potrebno. Ulaganja sponzora i privrednih subjekata u sport detaljnije su pojašnjena u dijelu Strategije pod naslovom *Finansiranje*.

Olimpijskom i Paraolimpijskom poveljom, u najvećoj mjeri se reguliraju pitanja koja se odnose na: njihovu ulogu, organe, organizaciju olimpijskih odnosno paraolimpijskih igara, simbole, zastave, geslo, znakove, himnu, olimpijski plamen-baklju, etičku komisiju, postupke itd.

5.1.4 OSTALI MEĐUNARODNI AKTI

Deklaracija o antidoping u sportu – Odluka o ratifikaciji Deklaracije o antidoping u sportu objavljena je u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni sporazumi" broj 2/05 26.01.2005. godine.

Dodatni protokol na Konvenciju protiv dopinga, Varšava 12.09.2002. godine – Predsjedništvo BiH donijelo je 14.04.2004. godine Odluku o ratifikaciji Dodatnog protokola Međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu. Instrument o ratifikaciji Dodatnog protokola upućen je Stalnom

predstavništvu pri Vijeću Evrope radi prosljeđivanja generalnom sekretaru Vijeća Evrope kao depozitaru iste u januaru 2009. godinu.

Prošireni parcijalni ugovor o sportu (EPAS) – BiH jedna je od sedamnaest zemalja suosnivača Ugovora koji je osnovan rezolucijom Kabineta ministara Vijeća Evrope 11.05.2007. godine na 117. sjednici.

Sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja, kulture i sporta između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Italije, objavljen u "Službenom glasniku BiH – Međunarodni ugovori" broj 2/08.

Ugovor između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske o kulturnoj, prosvjetnoj i sportskoj saradnji, potpisan 18.12.2002. godine, ratificiran 19.12.2002. godine ("Službeni glasnik BiH" broj 16/03).

5.1.5 MULTILATERALNI I BILATERALNI SPORAZUMI KOJI SU U PROCEDURI ZA ZAKLJUČIVANJE

Nacrt sporazuma o omladinskoj saradnji i saradnji u oblasti sporta između Republike Azerbejdžan i BiH (u novembru 2008. godine Predsjedništvo BiH donijelo odluku o prihvatanju Sporazuma)

Sporazum o saradnji između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Srbije u oblasti obrazovanja, kulture i sporta

Nacrt okvirnog programa o saradnji u oblasti obrazovanja, nauke, kulture i umjetnosti, mladih i sporta, mass-medija i kontakata između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Turske

Nacrt Sporazuma o kulturnoj, obrazovnoj i sportskoj saradnji između BiH i Republike Argentine

Nacrt Memoranduma o razumijevanju u oblasti sporta između Vijeća ministara BiH i Vlade države Kuvajt

5.2 ZAKON O SPORTU U BiH

Zakon o sportu u BiH objavljen je u "Službenom glasniku BiH" broj 27/08 od 01.04.2008. godine. Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o fizičkoj kulturi Bosne i Hercegovine („Službeni list SRBiH“, broj 24/91) te time i Zavod za fizičku kulturu BiH, a imovina Zavoda prelazi u svojinu Bosne i Hercegovine.³ Iz tog razloga možemo reći da BiH nema dugogodišnju tradiciju

³ Zakon o sportu BiH, član 72.

zakonskog uređenja u oblasti sporta, bar kada govorimo o državnom nivou. Do donošenja državnog Zakona o sportu, oblast sporta bila je uređena entitetskim zakonima o sportu, odnosno u RS Zakonom o sportu⁴, dok u FBiH nije donesen i usvojen Zakon o sportu, što ističemo kao sistemski nedostatak, već je ova oblast regulirana zakonima o sportu kantona.

Zbog različitosti uređenja u oblasti sporta, na raznim nivoima administrativnog organiziranja u BiH, možemo reći da je dugo vremena vladao nepovoljan ambijent za funkcioniranje i rad sportskih klubova i brojnih sportskih organizacija.

Donošenjem Zakona o sportu na državnom nivou, stvoreni su uvjeti za sistemsko rješavanje pitanja sporta na nivou BiH.

5.2.1 IMPLEMENTACIJA ZAKONA O SPORTU U BiH

Kada se govori o implementaciji Zakona o sportu u BiH, može se reći da ona u velikoj mjeri zavisi od organizacije nižih nivoa vlasti i njihove spremnosti da u potpunosti implementiraju Zakon. Naime, prošlo je više od godinu od donošenja Zakona o sportu u BiH i može se reći da u primjeni ovog Zakona postoje određeni problemi.

5.2.1.1 Preregistracija sportskih saveza i reorganizacija saveza

Kada se govori o pitanju registracije sportskih saveza na državnom nivou, odnosno pitanju "preregistracije" sportskih saveza koji su postojali prije donošenja Zakona, član 73. Zakona definira pitanje kontinuiteta sportskih organizacija, u smislu da one sportske organizacije koje su postojale prije donošenja Zakona trebaju da **"reorganiziraju" i usklade svoje akte sa Zakonom o sportu u BiH.**

U situaciji kada takvi sportski savezi imaju odluke entitetskih sportskih saveza o dobrovoljnom udruživanju⁵ vrlo je lako takve sportske organizacije upisati u zakonom predviđene registre. Međutim, problem predstavljaju situacije u kojima je sportski savez djelovao pod nazivom BiH i koji nema odluke dva entitetska saveza o dobrovoljnom udruživanju, ali posjeduje pravni kontinuitet, jer je već registriran pod tim nazivom u Ministarstvu pravde BiH, odnosno već je ranije registriran u nadležnom sudu.

Dešava se da u takvim situacijama postoje naknadno formirani entitetski savezi određenog sporta koji žele da osnuju savez tog sporta na državnom nivou, ali to nije moguće jer već postoji (shodno gore pomenutom pravnom kontinuitetu) sportski savez tog sporta koji u svom nazivu nosi naziv BiH.

⁴ Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 4/02, 66/03, 73/08 i 102/08

⁵ Zakon o sportu u BiH, član 22.

Pitanje koje se postavlja jeste sam pojam nerazvijenosti sporta, tj. šta se podrazumijeva pod pojmom nerazvijenosti, da li samo činjenica da na teritoriji jednog od entiteta ne postoje tri kluba određenog sporta, da bi se mogao formirati savez tog sporta na entitetskom nivou, ili finansijske poteškoće klubova u formiranju saveza.

Pojam "nerazvijenosti" se odnosi na činjenicu da u jednom entitetu nema "registriran sportski savez određenog sporta na nivou entiteta" iako u tom entitetu postoje registrirane sportske organizacije te sportske grane. U ovom slučaju rješenje je isto kao u predhodnom slučaju, odnosno da registrirane sportske organizacije koje nisu organizirane u entitetski savez to i učine, i da organiziraju skupštinu sportskog saveza na nivou BiH, i da sa dva entitetska saveza formiraju sportski savez na nivou BiH. Potrebno je da klubovi u oba entiteta u što kraćem roku izvrše formiranje entitetskih saveza kako bi se moglo pristupiti izvršenju člana 22. Zakona o sportu u BiH.

5.2.1.2 Organizacija međunarodnih takmičenja

Zakonom o sportu u BiH stvoreni su preduvjeti da se međunarodna sportska takmičenja i sportske priredbe u BiH organiziraju na način da daju doprinos afirmaciji zemlje i popularizaciji sporta. Međunarodna sportska takmičenja i sportske priredbe sada se mogu organizirati samo uz saglasnost Ministarstva civilnih poslova i nadležnog entitetskog organa uz osiguranje uvjeta u skladu sa pravilima međunarodnih sportskih organizacija.

5.2.1.3 Poreske olakšice

Zakon o sportu u BiH predvidio je olakšice za sportiste i sportske organizacije u pogledu izgradnje i održavanja sportskih objekata, organizacije velikih sportskih takmičenja, sportskih priredbi i sl.

U primjeni Zakona o sportu u BiH uočena je potreba dodatne razrade razlike između amaterskog i profesionalnog sportskog kluba, jer se amaterski sportski klub osniva kao udruženje građana za obavljanje sportske djelatnosti, a profesionalni sportski klub se registrira kao poslovni subjekt kod nadležnog suda, u skladu sa Okvirnim zakonom o registraciji poslovnih subjekata u BiH⁶. Prilikom izmjena Zakona o sportu u BiH potrebno je uzeti u obzir i pomenute dileme, te na najbolji mogući način riješiti pomenute probleme.

Također, definirane su poreske olakšice za ulagače sredstava za razvoj sporta⁷, jer se uložena sredstva priznaju kao troškovi i oslobođena su poreza.

Naime, u praksi, ulagači u sport odnosno sponzori plaćaju porez na uložena sredstva, a sportske organizacije plaćaju porez na ono što su primile, tako da dolazimo do sistema dvostrukog oporezivanja. Zakonom o porezu na dobit FBiH, članom 11. predviđeno je da se donacije za

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 42/04

⁷ Zakon o sportu u BiH, članovi 67. i 68.

humanitarne, kulturne, obrazovne, naučne i sportske ciljeve (osim za profesionalni sport) priznaju kao rashod u iznosu do 3% ukupnog prihoda u poreznom razdoblju.

Zakonom o porezu na plaću FBiH⁸, članom 5. ranije je definirano da se porez obračunava i naplaćuje po dobitku od svakog pojedinačnog ličnog i dodanog primanja, a dodano primanje, između ostalog uključuje i primanje profesionalnih sportista i naknadu po osnovu bavljenja sportom. Zakonom o porezu na dohodak FBiH, koji se počeo primjenivati od 01.01.2009. godine članom 12. stav (3) tačka 4. predviđeno je da se dohodkom od samostalne djelatnosti (na koju se plaća porez) smatra i samostalna djelatnost novinara, umjetnika i sportista.

Zakonom o carinskoj politici BiH⁹, tačnije njegovim Prilogom, pod nazivom «Roba oslobođena od plaćanja uvoznih dažbina», članom 19. predviđeno je da se od plaćanja dažbina oslobađaju počasna odličja, nagrade, darovi, pehari, medalje i slični predmeti dodjeljeni u trećim zemljama u okviru međunarodnih događaja, i međunarodnih odnosa osobama kao nagrada za aktivnosti te osobe, između ostalog i na polju sporta.

Osim toga, članom 23. istog akta predviđeno je da se od plaćanja dažbina oslobađaju farmaceutski proizvodi za ljudsku ili veterinarsku medicinsku upotrebu koji pripadaju osobama ili životinjama koje stižu iz trećih zemalja kako bi učestvovali na međunarodnim sportskim manifestacijama organiziranim u BiH u granicama nužnim kako bi se ispunili njihovi zahtjevi u toku cjelokupnog razdoblja njihova boravka.

Osim navedenog, članom 24. stav (1) tačka pod 5. Zakona o PDV-u u BiH¹⁰ definirano je da su od plaćanja PDV-a oslobođene usluge iz oblasti sporta i tjelesnog odgoja, a koje pojedincima pružaju lica čija djelatnost nije usmjerena ka stjecanju dobiti.

Da bi se ostvarile neophodne olakšice u sportu, predviđene Zakonom o sportu u BiH, akcionim planom moraju se predvidjeti sva zakonska rješenja koja imaju direktnu vezu sa ovim olakšicama u sportu, u skladu sa Zakonom o sportu u BiH. U ovom slučaju neophodno je da se organiziraju "okrugli stolovi" o potrebama usklađivanja drugih zakona sa Zakonom o sportu u BiH radi primjene poreskih i drugih olakšica u sportu.

5.2.2 VIJEĆE ZA SPORT

Zakonom o sportu u BiH predviđeno je formiranje Vijeća za sport BiH, kao najvišeg savjetodavnog tijela Ministarstva civilnih poslova BiH, koje se brine za razvoj i kvalitet sporta u BiH. Vijeće za sport BiH formirano je Odlukom Vijeća ministara BiH koja je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 40/09.

⁸ Službene novine Federacije BiH broj: 26/96, 27/97, 12/98 i 29/00

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 57/04

¹⁰ Službeni glasnik BiH", broj: 9/05 i 35/05

5.2.3 AGENCIJA ZA ANTIDOPING KONTROLU

Zakonom je predviđeno i formiranje Agencije za antidoping kontrolu, koja je neophodna za učešće bosanskohercegovačkih sportista na međunarodnim sportskim takmičenjima. Naime, osnivanjem ove Agencije trebalo bi da otpočne testiranje bosanskohercegovačkih sportista na doping i uvođenje reda u ovoj oblasti. Osim toga, osnivanjem Agencije za antidoping BiH će moći početi ispunjavati svoje obaveze koje je preuzela ratifikacijom Međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu, u protivnom naši sportisti neće moći učestvovati na međunarodnim takmičenjima.

Odlukom Vijeća ministara BiH objavljenom u "Službenom glasniku BiH", broj 52/08 određen je početak rada i sjedište Agencije za antidoping kontrolu. Osim toga, također Odlukom Vijeća ministara BiH koja je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 27/09, imenovan je i direktor Agencije za antidoping kontrolu. Osim navedenog, osnovana je i Komisija za antidoping pri Olimpijskom komitetu BiH. Ono što je bitno napomenuti jeste da BiH **nema** laboratorije za antidoping kontrolu i zbog toga će morati sarađivati sa susjednim regionalnim centrima. S tim u vezi, potrebno je poduzeti određene korake i planirati finansijska sredstva u budžetu BiH ili na neki drugi način pokušati osigurati sredstva za uspostavu laboratorija za antidoping kontrolu u našoj zemlji.

5.3 PODZAKONSKI AKTI

Nakon usvajanja i stupanja na snagu Zakona o sportu u BiH, pristupilo se izradi podzakonskih akata koji proizilaze iz istog. Zaključno sa datumom objave ove Strategije usvojeni su sljedeći podzakonski akti:

5.3.1 PRAVILNIK O VOĐENJU REGISTRA PRAVNIH I FIZIČKIH LICA U OBLASTI SPORTA NA NIVOU BIH

Ovaj Pravilnik objavljen je u "Službenom glasniku BiH" broj 104/08 dana 30.12.2008. godine. Njime se propisuje oblik i sadržaj **Registra pravnih i fizičkih lica u oblasti sporta na nivou BiH** i način vođenja Registra. U toku je rad na izmjenama Pravilnika od strane Radne grupe za izradu podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakona o sportu u BiH.

Izmjene će se odnositi na pitanja prethodne saglasnosti Ministarstva civilnih poslova BiH u vezi sa ispunjenjem uvjeta propisanih članom 22. Zakona (uzimajući u obzir činjenicu da Ministarstvo pravde BiH prilikom upisa pravnih lica u Registar udruženja i fondacija nije tražilo do sada

prethodnu saglasnost Ministarstva civilnih poslova BiH). Izmjene će se također odnositi i na produženje roka iz člana 2. stav (3) Pravilnika, u smislu da se rok od šest mjeseci za upis postojećih pravnih lica produži na godinu dana ili duži rok. S obzirom da se podaci iz člana 5. stav (3) Pravilnika ne slažu sa članom 6. istog, potrebno je iste uskladiti u smislu dopune člana 5. stav (3).

S obzirom da Pravilnikom nisu obuhvaćene situacije upisa u registar kada ne postoje odluke dva entitetska saveza o dobrovoljnom udruživanju, već se radi o saglasnosti Ministarstva civilnih poslova BiH za formiranje sportskog saveza u određenom sportu na nivou BiH, morat će se razmotriti ova situacija.

5.3.2 PRAVILNIK O KATEGORIZACIJI SPORTISTA NA NIVOU BiH

Navedeni Pravilnik objavljen je dana 12.01.2009. godine u "Službenom glasniku BiH" broj 2/09. Ovaj Pravilnik utvrđuje kategorije sportista/sportistkinja, postupak svrstavanja sportista u kategorije, kriterije za kategorizaciju sportista, te oblike i načine ostvarivanja prava koje sportisti ostvaruju na osnovu kategorizacije sportista na nivou BiH.

U toku je rad na izmjenama ovog Pravilnika, od strane Radne grupe za izradu podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakona o sportu u BiH. Izmjene će se odnositi na dodatne kriterije iz člana 5. Pravilnika, za lica koja su ovlaštena za podnošenje prijava za imenovanje zaslužnih i internacionalnih sportista, dokumentaciju koju je neophodno priložiti prilikom podnošenja prijava kao i činjenicu da prava koja proizilaze iz ovog zakona pojedinci će moći ostvarivati danom donošenja odluke Vijeća ministara BiH u obimu sredstava predviđenih za oblast sporta za 2010. godinu.

5.3.3 ODLUKA O USTANOVLJENJU DRŽAVNE NAGRADE ZA SPORT BiH

Ova Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 2/09 i njome se ustanovljava Državna nagrada za sport BiH koja je **najviše priznanje koje BiH dodjeljuje za izuzetan doprinos u razvoju sporta i afirmaciju BiH**. Ista se dodjeljuje kao godišnja nagrada i Odluku provodi Ministarstvo civilnih poslova BiH.

Ističemo ustanovljenje Državne nagrade za sport kao pozitivan pomak i očekujemo da ono bude motiv i poticaj našim sportistima u ostvarivanju vrhunskih rezultata. Također ističemo da BiH po prvi put dodjeljuje ovu nagradu.

6. OPĆI CILJ, VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

Opći cilj izrade Strategije razvoja sporta u BiH je da uspostavi sisteme i mehanizme koji će osigurati da sport postane značajan dio kulture i ukupnih materijalnih i duhovnih vrijednosti društva.

Strategija će se realizirati na nivou BiH uz uvažavanje ustavnog uređenja i nadležnosti institucija BiH, entiteta, kantona i Distrikta Brčko u ovoj oblasti.

Postići više – graditi na sportskim uspjesima i održavati viziju sporta u BiH kao državi:

gdje je sport dostupan svima u skladu sa Evropskom poveljom o sportu

gdje se sportski talenti prepoznaju i podržavaju

koja postiže i održava svjetske rezultate u sportu

Za postizanje ovih strateških ciljeva utvrđeni su programi i aktivnosti koji se međusobno prepliću i stvaraju interakciju tako da nije svrsishodno razdvajati ih za svaki od navedenih strateških ciljeva.

OSNOVNI PROGRAMI

Zakon o sportu u BiH je definirao polazne osnove za izradu ove Strategije. Ove osnove su ujedno i ključni program za postizanje gore navedenih ciljeva. Programi su:

1. osnovna polazišta i pravci razvoja sporta u BiH,
2. sadržaj i obim sportskih djelatnosti koji se finansiraju, odnosno sufinansiraju iz budžeta BiH,
3. razvojni i stručni zadaci u sportu i upravljanje sportom,
4. okvirni kriteriji za vrednovanje programa i njihovog finansiranja u sportu.

Svaki od ovih programa se dalje razrađuju kroz aktivnosti.

Na određivanje sadržaja aktivnosti utjecale su ključne odrednice koje predstavljaju cjelokupnost sadržaja sporta i ogledaju se u sljedećem dijagramu:

Sport kao socijalni i ekonomski fenomen svijeta značajno doprinosi razvoju države i njenom napretku ka ostvarenju strateških ciljeva postavljenih od strane Evropske unije.

Utjecaj sporta na mnoge segmente življenja (zdravlje, stručno usavršavanje, menadžment) bitan je za realizaciju efikasnog sistema u kojem svaka jedinka (čovjek, dijete) mora da ima svoje mjesto kroz neki od vidova fizičke kulture.

Da bi se uspješno realizirali strateški ciljevi, determinirane su ključne odrednice kroz koje bi se valjano tretirali sadržaji Strategije razvoja koju predviđa Zakon o sportu BiH (Osnovna polazišta i pravci razvoja; Sadržaj i obim sportskih djelatnosti koji se finansiraju iz budžeta BiH; Razvojni i stručni zadaci u sportu i upravljanje sportom; Okvirni kriteriji za vrednovanje programa i njihovog finansiranja u sportu). Ključne odrednice predstavljene su u šest segmenata:

- a) vrhunski sport na nivou BiH,
- b) sport dostupan svima,
- c) stručno usavršavanje,
- d) međunarodna takmičenja na nivou BiH,

- e) infrastruktura na nivou BiH i
- f) vrijednosti u sportu na nivou BiH.

Vrhunski sport na nivou BiH danas ima neosporno vrlo veliku društvenu popularnost. Događaji kao što su olimpijske igre ili svjetsko prvenstvo u nogometu bilježe ogromnu gledanost. Sportisti u pojedinim sportovima počinju enormno zarađivati. Vrhunski sport u BiH, kao i ostale forme sporta, nalazi se na prekretnici, kako organizacionog usavršavanja tako i sistemskog oblikovanja. Sport, a naročito vrhunski, susreće se sa velikim brojem problema koji direktno utječu ne samo na njegov budući razvoj već i na održavanje dostignutog nivoa razvoja. Problemi koji opterećuju vrhunski sport u BiH su različiti i pripadaju kako unutrašnjim faktorima, među kojima prije svih treba izdvojiti neadekvatnost prostornih i materijalno-tehničkih uvjeta za trening kojim se gradi vrhunski sportski rezultat, tako i općim stanjem u sportskim savezima na nivou BiH i klubovima.

Sport dostupan svima u skladu sa Evropskom poveljom o sportu u savremenoj koncepciji života modernog čovjeka predstavlja sadržaj slobodnog vremena koji doprinosi višem nivou kvaliteta života. Razvijene zemlje posljednjih decenija znatno ulažu u omasovljenje tjelesne aktivnosti djelujući tako na viši nivo zdravlja i brojne druge dobrobiti za čovjeka. Sport pripada svima bez obzira na uzrast, spol, rasu ili psiho-fizičke mogućnosti. Pravo na bavljenje sportom je univerzalno pravo svih kojima kretanje, vježbanje igra ili takmičenje u slobodnom vremenu predstavljaju zadovoljstvo.

Ovaj segment, kako kaže „**Bijela knjiga o sportu**“ definira „...kroz svoju ulogu u formalnom i neformalnom obrazovanju, sport pojačava evropski ljudski potencijal. Vrijednosti koje se prenose kroz sport pomažu u razvijanju znanja, motivacije, vještina i spremnosti za vlastiti trud i napor“.

Razvijenost države mjeri se različitim parametrima, a jedan od dominantnijih je obrazovanje, odnosno broj obrazovanih kadrova u različitim sferama javnog života, pa tako i u sferi sporta. Kako stvoriti kvalitetan obrazovni profil, koji će imati svoju pragmatičnu valjanost svakako je pitanje kojem treba dati visoku poziciju na listi prioriteta kojima ova Strategija treba da se bavi.

Prioriteti u postavljanju ciljeva do kojih treba doći primjenom ove Strategije su:

- stručno usavršavanje sportskog kadra i menadžmenta u sportu,
- stručno usavršavanje šire javnosti o svim oblastima sporta, putem elektronskih i printanih medija,
- utjecati na svijest svih građana BiH o značaju sporta, sportske rekreacije, uopće fizičke aktivnosti, na kvalitet života, putem različitih sportskih akcija (npr. „**Svi na bicikle**“, „**BiH bez neplivača**“, „**Naučimo svoju djecu da se igraju**“ i dr.),
- utjecati na građane BiH da spoznaju preventivnu funkciju sporta (u svrhu zdravlja, u borbi protiv nasilja, droge, alkohola i drugih vrsta ovisnosti i poroka),

- završna takmičenja MOI (Male olimpijske igre) na nivou BiH,
- cjeloživotno učenje svih aktera u sportu, sportskoj rekreaciji, menadžmentu u sportu, i
- organizacija licenciranja, relicenciranja, seminara, kurseva, kampova, radionica i sl. na nivou BiH.

Strategijom razvoja sporta predviđa se, da se u okviru stručnog usavršavanja djeluje iz nekoliko pravaca, koji se globalno mogu podijeliti u tri posebna:

1. stručno usavršavanje sportista na nivou BiH,
2. stručno usavršavanje trenera i profesora tjelesnog odgoja i sporta na nivou BiH,
3. stručno usavršavanje sportskih menadžera, stručnih i sportskih radnika na nivou BiH

Realizacijom ovih ciljeva dobit će se:

- valjano, permanentno obrazovanje svih učesnika u sportu.

Da bi se ostvarili navedeni ciljevi potrebno je:

- sačiniti adekvatan tim, kome bi se povjerila izrada studije, a potom i projekata za realizaciju,
- upoznati vlasti i javnost sa ciljevima projekta, te koje bi to efekte imalo u široj društvenoj i užoj sportskoj sredini,
- medijski propratiti čitav projekat, sa mnogo okruglih stolova, debata, javnih istupa i sl.,
- precizirati odgovorne nivoe vlasti, sa tačno određenom dinamikom ostvarivanja, i
- odrediti oblik, način i sredstva kontrole.

U provođenje predviđenih aktivnosti potrebno je uključiti sve nivoe državne, entitetske, kantonalne i lokalne (gradske tj. općinske) vlasti, kao i sve sportske saveze.

Odgovornost za provođenje u prvom koraku imalo bi Ministarstvo civilnih poslova BiH.

Dinamika ostvarivanja

U kratkoročnom planu predviđa se:

- imenovanje tima za izradu studije, a potom i projekta,
- detaljnije upoznavanje odgovornih sa idejama i načinom realizacije projekta,
- medijska kampanja
- održavanje konferencija univerziteta u BiH.

U srednjoročnom planu predviđa se:

- stvaranje materijalne pretpostavke za ostvarenje ciljeva,
- stvaranje kadrovskih pretpostavki za ostvarivanje ciljeva,
- dalja medijska angažiranost u pogledu ostvarivanja ciljeva, i
- usaglašavanje (kompatibilnost) nastavnih planova i programa na fakultetima sporta i tjelesnog odgoja.

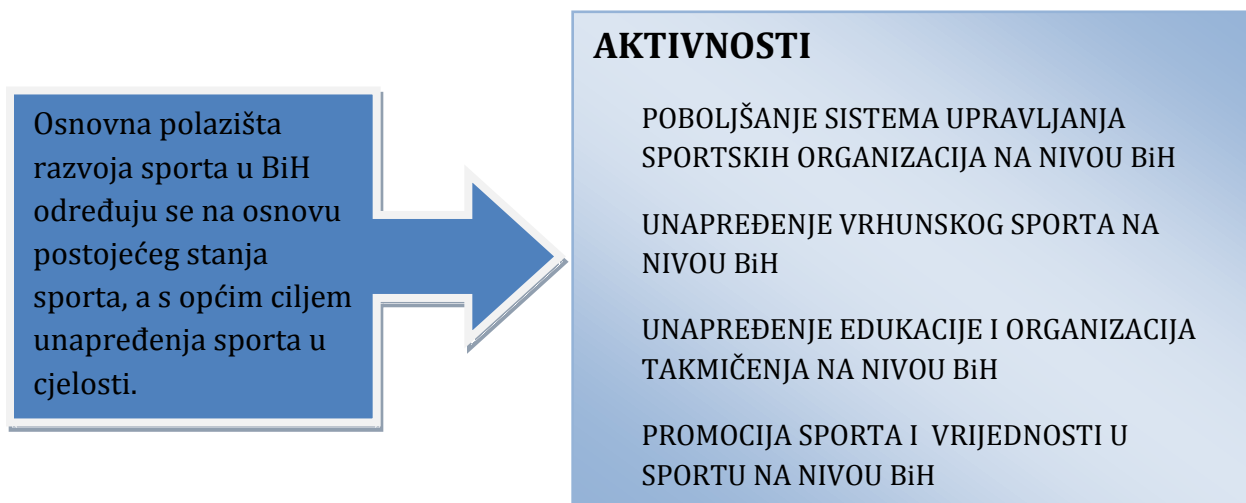
U dugoročnom planu predviđa se:

- implementacija svih zacrtanih ciljeva,
- uspostava kontrolnih mehanizama, i
- sagledavanje pozitivnih i negativnih efekata ovog segmenta Strategije.

U narednom periodu, prioritet je dobiti saglasnost za ovakav projekat i sačiniti tim za njegovu realizaciju. Nakon toga utvrditi detaljne korake koji će jasno opredijeliti buduće prioritete.

Za finansijsko ostvarenje ovakvog studioznog projekta potrebno je konsultovati eksperte iz oblasti finansija, koji bi mnogo uspješnije, preciznije i sa manjom mogućnosti greške sagledali kompleksnu problematiku kojom se bavi ovaj segment Strategije.

6.1 OSNOVNA POLAZIŠTA I PRAVCI RAZVOJA SPORTA

6.1.1 AKTIVNOST 1 – POBOLJŠANJE SISTEMA UPRAVLJANJA SPORTSKIH ORGANIZACIJA NA NIVOU BiH

Aktivnosti proistekle iz Strategije, a po pitanju sistemskog upravljanja sportskih organizacija, treba da se grupišu, odnosno da se na svim nivoima organiziranja sportskog upravljanja vrši kontrola akata sportskih kolektiva.

U ovom slučaju odnosi se na sistematsko praćenje ispravnosti akata i podataka sportske organizacije od strane nadležnih ministarstava za sport, te upravne i drugih inspekcija, kao i njihovo uključivanje u rješavanje istih. Veliki problem nastaje kada sportske organizacije promijene mjesto prebivališta ili ovlašteno lice za zastupanje i predstavljanje, a nadležne institucije nisu obavještene o tome.

Treba raditi na upoznavanju sportskih organizacija sa zakonskim i podzakonskim aktima, kako bi njihova primjena bila što efikasnija.

Jedan od glavnih faktora poboljšavanja sportskog upravljanja jeste stručno usavršavanje lica koja upravljaju istim i omogućiti im stručno usavršavanje u pogledu strateškog planiranja (kada govorimo o strateškom planiranju ne govorimo o planiranju trenažnog procesa).

Očekivani rezultati

- Bolja primjena zakonskih i podzakonskih akata i veća efikasnost u sistemu upravljanja sportom, počevši od reorganizacije sportskih saveza na nivou BiH u skladu sa Zakonom o sportu u BiH,
- Povećan broj sportskih organizacija koje su donijele razvojne planove za unapređenje sporta, i
- Poboljšano upravljanje sportskim organizacijama.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Organiziranje edukativnih sesija na svim nivoima organiziranja u BiH, na kojima bi se vršila direktna komunikacija sa sportskim organizacijama i upoznavanje sa problemima i prednostima sistematskog upravljanja u sportu,
- Omogućiti brzu reorganizaciju sportskih saveza na nivou BiH u skladu sa Zakonom, i
- Vršiti stručno usavršavanje sporskih menadžera (upravnih struktura) radi strateškog planiranja sistema upravljanja, na svim nivoima organiziranja u BiH. Ova aktivnost se treba provoditi preko ministarstava nadležnih za sport

Pokazatelj provedbe

- Pokazatelji provođenja nisu mjerljivi, osim upisa reorganiziranja sportskih saveza na nivou BiH u Registar pravnih i fizičkih lica u oblasti sporta, ali su vidljivi u sistemu napretka boljeg upravljanja u sportu

6.1.2 AKTIVNOST 2 – UNAPREĐENJE VRHUNSKOG SPORTA NA NIVOU BiH

Unapređenje vrhunskog sporta je jedan od osnovnih ciljeva ove Strategije i zato ovom pitanju treba prići sistematski i definisati smjernice.

Da bi došli do unapređenja trebamo postaviti sistem koji je jedino održiv, a to je definirati nadležnosti koje će imati efekte koji će realizirati ovaj cilj.

Počevši od nadležnosti neophodno je da ministarstvo nadležno za sport na nivou BiH vrši kontrolu finansiranja sportskih organizacija na nivou BiH za dio koji se finansira iz budžeta BiH, a entitetska ministarstva na nivou entiteta itd.

Ovaj sistem bi se prenio i na sportske saveze, kako na nivou BiH, tako i na nivou entiteta i kantona.

Na ovaj način dobićemo od svih nivoa organiziranja u BiH striktno propisana pravila organizacije, a samim tim i strateško planiranje unapređenja vrhunskog sporta u BiH.

Bitna aktivnost ovog cilja jeste i edukacija trenera u pogledu uvođenja novih tehnologija u sport, kao i omogućavanju vrhunskim sportistima najbolje uvjete za ostvarivanje vrhunskih očekivanih rezultata.

Ovi ciljevi se ne mogu ostvariti ako nema stimulacijskog efekta kod sportiste, zato treba raditi na realizaciji ovog i sličnih pitanja.

Očekivani rezultati

- Ostvarivanje planiranih vrhunskih sportskih rezultata,
- Omogućiti sistemsko vrednovanje tih rezultata
- Realizirajući sistem organiziranja sporta u BiH osigurati osnove za naredni olimpijski ciklus (2012.-2016.) za koji ćemo dobiti povećani broj vrhunskih sportista sa ostvarenim vrhunskim rezultatima.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Uspostavu nadležnosti radi sistemskog praćenja razvoja vrhunskog sporta,
- Poticaj razvoja baznih sportova i izdvajanje afirmirativnih olimpijskih sportova sa vrhunskim rezultatima, i
- Edukacija sportskih stručnjaka i stručnjaka u sportu na prepoznavanju, zadržavanju i praćenju talentiranih sportista. Ovu aktivnost treba da sprovode sportski savezi na nivou BiH, entiteta i kantona jer je neophodno sistemsko praćenje istih.

Pokazatelj provedbe

- Povećan broj takmičara sa vrhunskim rezultatima,
- Povećan broj takmičara na međunarodnim takmičenjima.

6.1.3 *AKTIVNOST 3 – UNAPREĐENJE EDUKACIJE I ORGANIZACIJA TAKMIČENJA NA NIVOU BiH*

Unapređenje stručnog usavršavanja u BiH po svim pitanjima je neophodno. Kada uzmemo prethodne aktivnosti dobićemo da se sve bazira na edukativnim osnovama polazišta razvoja sporta.

Na stručno usavršavanje treba posebno obratiti pažnju i tretirati ga kao najvažnije sredstvo razvoja sporta u BiH. Stručno usavršavanje je neophodno u obrazovnom sistemu, sistemu upravljanja, trenažnom procesu, organizacionim aspektima, stvaranju novih talenata i dr.

Zato stručnom usavršavanju treba, kao i u predhodnim aktivnostima, prići sistemski i realizirati ga u skladu sa smjernicama iz Aktivnosti 2, koje se tiču nadležnosti.

Promocija sporta i vrijednosti u sportu su važne aktivnosti za cjelokupno građanstvo, jer kroz fizičke aktivnosti i uključivanje u njih dobićemo zdravo građanstvo koje ima predispoziciju da produži svoj životni vijek.

Ova aktivnost treba da se sistemski provodi u oba entiteta. Trenutna istraživanja pokazuju da djeca od 3. do 5. razreda nemaju kvalitetno organizovanu nastavu tjelesnog odgoja. Potrebno je angažiranje stručnih lica iz oblasti sporta i tjelesnog odgoja za izvođenje časova iz ovog predmeta.

Trenutno u nastavnim planovima i programima entiteta predviđena su dva časa tjelesnog odgoja. Također, predviđen je i jedan čas sportske (neobavezne) sekcije u toku jedne sedmice, što je nedovoljno za bilo koju stratešku aktivnost unapređenja sporta. Rješavanjem tačke 1. i 2. dobit ćemo sistematski rad sa djecom od ranog uzrasta sa većim brojem časova i na taj način djeca i mladi talenti će u obrazovnom sistemu imati uslove za bavljenje sportom kao bazom sporta svake države.

Očekivani rezultati

- Obrazovanje, stručno usavršavanje i osposobljavanje svih sudionika u sportu

Na ovu aktivnost odnose se sva ona stručna usavršavanja koja su neophodna, a koja smo naveli ranije, radi unapređenja sporta, i trebala bi se realizirati na svim nivoima organiziranja sporta u BiH.

- Uključivanje što većeg broja djece u sportske aktivnosti,
- Utvrđeno stvarno stanje uključenosti stanovnika u sportske aktivnosti.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Uvođenje koncepta cjeloživotnog učenja za kadrove u sportu.

Nabrojane aktivnosti trebale bi biti realizirane od strane Ministarstva civilnih poslova BiH, te entitetskih ministarstava za sport i obrazovanje.

- Istraživanje postojećeg stanja uključenosti građana u sportsko – rekreativne aktivnosti. Zajedno sa entitetima realizirati ovo istraživanje do kraja 2012. godine, kako bi se dobila adekvatna platforma za naredni strateški dokument,
- Organizacija i uspostavljanje modela „Sport dostupan svima“.

Uspostavljanje organizacije gdje je sport dostupan svima na nivou BiH u skladu sa Zakonom. Formiranjem organizacije gdje je sport dostupan svima na nivou BiH dobićemo partnere u realiziranju ovih aktivnosti koji će imati nadležnosti za provođenje strateških ciljeva.

- Stručno usavršavanje kadra gdje je sport dostupan svima i promocija i podizanje svijesti javnosti gdje je sport dostupan svima. Formiranjem asocijacija sport za sve na nivou BiH vršit će se edukacija kadrova iz ove oblasti koji će vršiti i promociju i podizanje svijesti o uključivanju građana u sportsko-rekreativne aktivnosti, a ujedno će doprinijeti i u realiziranju aktivnosti iz tačke 1.
- Podržavanje organizacije manifestacija i takmičenja na nivou BiH,
- Uspostavljanje i stavljanje u rad sistema antidoping kontrole na nivou BiH u skladu sa aktivnostima i nadležnostima Agencije za antidoping kontrolu BiH. Također, da bi bili veći efekti upoznavanja sportista, trenera, rekreativaca i dr. neophodno je da se antidoping edukacija u sportu vrši i preko entitetskih ministarstava nadležnih za sport, kako bi se i na ovaj način promovirala vrijednost "čistog" sporta.

- Vršiti besplatne osnovne sistematske preglede sportista. Najbitnija je aktivnost koja će nam pokazati stvarno stanje sportista i njihove predispozicije za napredovanje u sportu¹¹.

Pokazatelj provedbe

- Educirano stanovništvo,
- Podignuta svijest javnosti o značaju sporta koji je dostupan svima, i
- Uspostavljen sistem antidoping kontrole na nivou države i značaj antidoping edukacije.

6.2 SADRŽAJ I OBIM SPORTSKIH DJELATNOSTI KOJI SE FINANSIRAJU, ODNOSNO SUFINANSIRAJU IZ BUDŽETA BiH

6.2.1 AKTIVNOST 1 - PODRŠKA ORGANIZACIJI SPORTSKIH TAKMIČENJA ZNAČAJNIH ZA BiH

Podrška organizacijama sportskih takmičenja od značaja za BiH je neophodna iz razloga jer je jak sistem takmičenja, pogotovo ako na ta takmičenja dolaze sportisti iz drugih zemalja, omogućava sportistima da imaju komparaciju sa sportistima sa kojima nemaju šansu da se često nadmeću, te testiraju napredak u svom radu.

¹¹ U RS se realizuje projekat : "Besplatni sistematski preglede sportista iznad 15 godina starosti"

Da bi se neka sportska manifestacija od velikog značaja za sport mogla organizirati u BiH neophodno je, u skladu sa Zakonom, da se dobiju potrebna odobrenja entitetskih ministarstava za sport i Ministarstva civilnih poslova BiH, a na osnovu toga, prijedlog podrške bi se ogledao u sljedećem:

Sportske manifestacije od posebnog interesa za BiH, a koje predhodno budu odobrene, finansirat će se, u skladu sa planom, od strane Ministarstva civilnih poslova BiH i sufinansirani od entitetskih ministarstva.

Sportske manifestacije od posebnog interesa za entitete, u skladu sa planom, finansiraće se od nadležnih ministarstava za sport i sufinansirati od strane Ministarstva civilnih poslova BiH.

Očekivani rezultati

- Organiziranje kvalitetnih sportskih manifestacija koje će imati kontrolu i neće se moći održavati bez predhodno dobijenih saglasnosti.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Utvrđivanje kriterija za finansiranje vrhunskih sportova i sportova od interesa za BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, zajedno sa entitetskim ministarstvima za sport, treba da utvrdi jasne kriterije za finansiranje sportskih manifestacija od interesa za BiH.

Pokazatelj provedbe

- Utvrđeni jasni kriteriji za finansiranje sportskih događaja od interesa za BiH.

6.2.2 *AKTIVNOST 2 – RAZVOJ I ZADRŽAVANJE SPORTISTA SA VRHUNSKIM REZULTATIMA*

Da bi u BiH zadržali sportiste koji su ostvarili zaslužne sportske rezultate, odnosno da se mladim sportistima osigura budućnost i da nakon sportske karijere imaju privilegije, neophodno je da im se poslije sportske karijere osiguraju prinadležnosti kao zaslužnim sportistima, odnosno da im se obezbijede novčana primanja u skladu sa postignutim sportskim rezultatom. U navedenom periodu u FBiH bi trebalo donijeti rješenja koja će ovu oblast regulirati isto ili slično kao što je to učinjeno u RS.

Druga potreba je da se perspektivnim sportistima omogući stipendiranje kroz novčana i druga primanja, odnosno ukoliko sportista ostvari sportski rezultat treba znati da će taj rezultat biti nagrađen.

Očekivani rezultati

- Nisu mjerljivi, ali ukupno stanje biće vidljivo nakon provedbe Strategije.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Preporučuje se da FBiH usvoji rješenja koja će regulirati novčane naknade za zaslužne sportiste i sportiste internacionalnog razreda,
- Preporučuje se uvođenje dodjele stipendija za perspektivne sportiste, na svim nivoima organiziranja u BiH i praćenje postignutih rezultata stipendista, i
- Podrška u finansiranju juniorskih i kadetskih reprezentacija BiH u sportovima koji imaju opći interes za BiH.

Pokazatelj provedbe

- Ostvarivanje zapaženih sportskih rezultata u mlađim uzrasnim kategorijama.

6.2.3 AKTIVNOST 3 - RAZVOJ I UNAPREĐENJE NAJUSPJEŠNIJIH SPORTOVA

Utvrđivanje perspektivnih i uspješnih sportova traži analizu u koju bi se trebali uključiti ne samo ministarstva nadležna za sport na **entitetskim** i nivou BiH, već i Olimpijski komitet BiH i stručnjaci iz oblasti sporta, kako bi se dobili stvarni pokazatelji stanja i potreba, odnosno izbora perspektivnih i uspješnih sportova na koje će se obratiti posebna pažnja.

Očekivani rezultati

Na osnovu utvrđenih pokazatelja stanja i potreba ulaganja u pojedine sportove, ali i kroz sistemsko praćenje tih sportova, dobićemo stvarne pokazatelje napretka i ostvarivanja zapaženih sportskih rezultata.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Olimpijski komitet BiH zajedno sa nadležnim ministarstvima treba provesti kompletnu analizu stanja i potreba i prema istoj pristupiti većim ulaganjem u izabrane sportove, kako bi od njih u narednom periodu očekivali zapažene sportske rezultate, i
- Rok za realizaciju ove aktivnosti je prva polovina 2011. godine.

Pokazatelj provedbe

- Utvrđen plan za podršku perspektivnim i uspješnim sportovima.

6.2.4 AKTIVNOST 4 - UNAPREĐENJE SPORTSKE INFRASTRUKTURE

Pošto na cijeloj teritoriji BiH nije urađena detaljna analiza postojećeg stanja sportske infrastrukture, neophodno je da se u okviru ovog dijela u narednom periodu napravi analiza stanja. Ovim se prevashodno misli na sportske objekte, terene, staze, autodrome i dr., odnosno na svaki namjenski objekat i teren za obavljanje sportskih aktivnosti i djelatnosti.

Ova analiza bi se pripremila za donošenje nove Strategije koja bi trebala biti u potpunosti razvojna, jer sa trenutnim stanjem ova Strategija treba da bude konstruktivna, objektivna i realna pa tek razvojna, kako bi nova Strategija imala, kako smo naveli, samo razvojni karakter.

Očekivani rezultati

- Utvrđeno postojeće stanje i planovi razvoja sportske infrastrukture od interesa za BiH.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- U drugoj polovini 2010. godine, donošenje nacrtu Pravilnika o jedinstvenom formularu o evidenciji sportskih objekata. (Ovo je neophodno kako bismo mogli imati jedinstvene formulare za približnu jedinstvenu evidenciju radi kategorizacije sportskih objekata i terena),
- U drugoj polovini 2010. godine donijeti navedeni Pravilnik, i
- Uz pomoć entitetskih i kantonalnih ministarstava nadležnih za sport prikupiti podatke o broju i evidenciji sportskih objekata i terena, u skladu sa prethodnim tačkama.

Pokazatelj provedbe

- Utvrđeno stanje te donesen podzakonski akt na osnovu kojeg će se pristupiti kategorizaciji sportskih objekata.

6.3 RAZVOJNI I STRUČNI ZADACI U SPORTU I UPRAVLJANJE SPORTOM

6.3.1 AKTIVNOST 1 – DONOŠENJE STRATEGIJA NA SVIM NIVOIMA ADMINISTRATIVNIH ORGANIZACIJA U SPORTU BiH

Donošenje strategija na svim nivoima vlasti u BiH treba da doprinese još bržem razvoju sporta u BiH, jer na taj način dobijamo direktne stimulatívne projekte koji će biti od značaja za nivo za koji se donosi.

Zbog ove činjenice, a i činjenice da strateški dokument razvoja sporta postoji na nekim nivoima administrativnog organiziranja, neophodno je da se ovom Strategijom preporučí i sugerira drugim nivoima vlasti u BiH da izrade i usvoje svoje strategije razvoja sporta, koje će imati isti opći cilj usklađen sa ovom Strategijom.

Očekivani rezultati

- Usvajanje strategija razvoja sporta na svim nivoima vlasti u BiH.

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- U saradnji sa nadležnim ministarstvima za sport, određenih nivoa vlasti, upoznati potrebu donošenja strateškog dokumenta, jer donošenjem strategija razvoja sporta dobićemo cjelovitiju, sveobuhvatniju i racionalniju potrebu u sportu određenog nivoa organiziranja za koji se donosi Strategija, što će direktno utjecati na efikasniji, brži i bolji razvoj sporta u čitavoj BiH, i
- **Vijećanje i pružanje tehničke podrške u izradi strategija**, odnosno svi oni koju su donijeli ove strateške dokumente trebaju da kroz vijećanje i podršku pomognu drugima da izrade svoje dokumente kako bi se što prije završio proces.

Pokazatelj provedbe

- Direktan broj donesenih i usvojenih strategija na nivou kantona (koji nisu donijeli dokumet) i na nivou FBiH i Brčko Distrikta BiH.

6.3.2 AKTIVNOST 2 - UNAPREĐENJE POSTOJEĆIH LJUDSKIH POTENCIJALA U SPORTU

Kroz čitavu Strategiju proteže se pitanje stručnog usavršavanja, što je u osnovi jedno od najznačajnijih pitanja. Bez dobrog stručnog usavršavanja možemo slobodno reći da nema ni razvoja sporta, jer nove tehnologije u sportu ne čekaju nikoga i iz tog razloga potreba za stručnim usavršavanjem je velika i na nju treba obratiti posebnu pažnju.

Stručno usavršavanje treba da vrše OK BiH, sportski savezi na nivou BiH, entiteta i kantona, te specijalizirana udruženja za stručno usavršavanje, a pod strogim nadzorom ministarstava nadležnih za sport.

Preporučuje se da u okviru svojih nadležnosti gore navedene institucije i pravna lica najmanje jednom godišnje vrše stručno usavršavanje kadrova iz oblasti sporta.

Preporučuje se da sve izdate licence imaju rok trajanja i da se moraju obnavljati nakon određenog perioda.

Očekivani rezultati

- Stručno usavršeni i licencirani kadrovi u oblasti sporta.

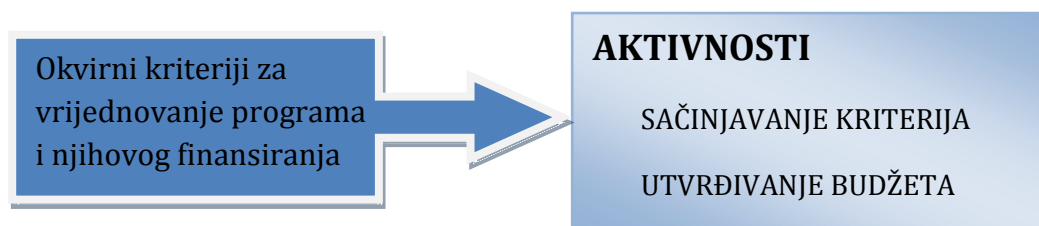
Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Organiziranje stručnih seminara i škola od strane OK BiH, sportskih saveza na nivou BiH, entiteta i kantona, specijaliziranih udruženja za stručno usavršavanje, a pod nadzorom nadležnih ministarstava za sport,
- Usklađivanje akata sportskih saveza na nivou BiH, sa međunarodnim i domaćim zakonodavstvom,
- Preporučuje se da se prilikom registriranja sportskih organizacija, pored zakonski propisanih akata, dostavlja i broj licenciranih sportskih stručnjaka iz oblasti za koju se registruju.

Pokazatelj provedbe

- Stručno osposobljen sportski kadar

6.4 OKVIRNI KRITERIJI ZA VREDNOVANJE PROGRAMA I NJIHOVOG FINANSIRANJA U SPORTU

6.4.1 SAČINAVANJE KRITERIJA ZA SUFINANSIRANJE OLIMPIJSKOG KOMITETA BiH

1. Osnovni kriteriji

- a) programi OK BiH moraju biti uključeni u kalendare međunarodnih sportskih takmičenja,
- b) doprinos razvoja vrhunskog sporta u BiH, i
- c) međunarodno predstavljanje bosanskohercegovačkog sporta i ostvarivanje međunarodne sportske saradnje, afirmacija sporta u zemlji i van nje.

2. Aktivnosti Olimpijskog komiteta BiH koje se sufinansiraju iz budžeta BiH:

- a) odlazak sportista na međunarodna takmičenja pod organizacijom i okriljem Međunarodnog olimpijskog komiteta,
- b) usavršavanje i osposobljavanje trenera, sportista, sportskih stručnjaka, sportskih radnika, kroz organiziranje stručno-edukativnih seminara, u organizaciji OK BiH, i
- c) organizacija međunarodnih sportskih manifestacija i takmičenja iz programa Međunarodnog olimpijskog komiteta i Evropskog olimpijskog komiteta.

6.4.1.1 SAČINJAVANJE KRITERIJA ZA SUFINANSIRANJE PARAOLIMPIJSKOG KOMITETA BiH

1. Osnovni kriteriji

- a) programi POK-a BiH moraju biti uključeni u kalendare međunarodnih sportskih takmičenja za lica sa invaliditetom,
- b) doprinos razvoja sporta lica sa invaliditetom, i
- c) međunarodno predstavljanje bosanskohercegovačkog sporta, ostvarivanje međunarodne sportske saradnje, afirmacija sporta u zemlji i van nje, za lica sa invaliditetom.

2. Aktivnosti Paraolimpijskog komiteta BiH koje se sufinansiraju iz budžeta BiH:

- a) Odlazak sportista na međunarodna takmičenja pod organizacijom i okriljem Međunarodnog paraolimpijskog komiteta ,
- b) usavršavanje i osposobljavanje trenera, sportista, sportskih stručnjaka, sportskih radnika, kroz organiziranje stručno-edukativnih seminara za lica sa invaliditetom, u organizaciji POK BiH, i

- c) organizacija međunarodnih sportskih takmičenja iz programa Međunarodnog paraolimpijskog komiteta .

6.4.1.2 SAČINJAVANJE KRITERIJA ZA SUFINANSIRANJE SPORTSKIH SAVEZA NA NIVOU BIH I ENTITETA

1. Osnovni kriteriji

- a) registriran savez u skladu sa članom 22. i 73. Zakona o sportu u BiH,
- b) članstvo u međunarodnoj sportskoj federaciji,
- c) učešće reprezentacije BiH na međunarodnim sportskim takmičenjima pod organizacijom matične svjetske i evropske federacije/asocijacije,
- d) doprinos razvoja vrhunskog sporta,
- e) međunarodno predstavljanje sporta BiH, ostvarivanje međunarodne sportske saradnje, afirmacija sporta u zemlji i van nje, i
- f) omasovljenje sporta i afirmacija uloge sporta.

2. Aktivnosti sportskih saveza na nivou BiH i entiteta koje se sufinansiraju iz budžeta BiH

- a) pripreme sportista za nastupe na zvaničnim takmičenjima u organizaciji matične svjetske i evropske sportske federacije,
- b) pripreme sportista za nastupe na zvaničnim takmičenjima u organizaciji i pod okriljem Međunarodnog olimpijskog komiteta, Evropskog olimpijskog komiteta, Međunarodnog paraolimpijskog komiteta, te Specijalne olimpijade,
- c) organizacija međunarodnih sportskih takmičenja u organizaciji matične svjetske i evropske sportske federacije, i
- d) organizacija sportskih takmičenja na nivou BiH u olimpijskim sportovima, paraolimpijskim sportovima, te sportovima Specijalne olimpijade.

6.4.1.3 SAČINJAVANJE KRITERIJA ZA SUFINANSIRANJE SPORTSKIH KLUBOVA U BIH

1. Kriteriji za sufinansiranje programa učešća sportskih klubova na međunarodnim takmičenjima

- a) registrirani klubovi u skladu sa Zakonom o sportu u BiH,

- b) program uključen u kalendar međunarodnih sportskih takmičenja,
- c) uspjesi sportskih klubova na međunarodnim sportskim takmičenjima u organizaciji međunarodnih sportskih federacija/asocijacija,
- d) doprinos razvoju vrhunskog sporta u BiH,
- e) međunarodno predstavljanje sporta BiH, ostvarivanje međunarodne sportske saradnje, afirmacija sporta u zemlji i van nje,
- f) omasovljenje sporta i afirmacija sporta u društvu, posebno kod mladih, i
- g) uključivanje hendikepiranih lica i lica sa invaliditetom u sportske aktivnosti i manifestacije (isključivo za sportske klubove lica sa invaliditetom).

2. Aktivnosti koje se sufinansiraju iz budžeta BiH radi realizacije programa sportskih klubova

- a) nastupi sportista na klupskim međunarodnim takmičenjima, pod organizacijom matičnih međunarodnih sportskih federacija/asocijacija, i
- b) organizacija međunarodnih sportskih takmičenja pod okriljem matične međunarodne sportske federacije.

6.4.1.4 SPROVOĐENJE KRITERIJA

Nakon usvajanja Strategije, Ministarstvo civilnih poslova BiH će, u roku od mjesec dana, donijeti Uputstvo koje će biti objavljeno u Službenom glasniku BiH i web stranici Ministarstva civilnih poslova BiH.

Ministarstvo civilnim poslova shodno kriterijima utvrđenim ovom Strategijom raspisuje konkurs za dodjelu sredstava iz budžeta BiH, za Sufinansiranje sportskih subjekata u BiH.

Također, Ministarstvo civilnih poslova BiH priprema prijedlog raspodjele sredstava i isti dostavlja Vijeću ministara na razmatranje i usvajanje.

6.4.2 AKTIVNOST 2 - UTVRĐIVANJE BUDŽETA

Posebno važno pitanje je distribucija budžetskih sredstva koje treba dijeliti na osnovu preciznih kriterija i normativa putem sportskih saveza i OK BiH koji će donijeti svoje kriterije i javno ih objaviti. Također, osigurati povećavanje budžeta, odnosno procenta izdvajanja za sport od državnog do lokalnog nivoa vlasti.

Iz budžetskih prihoda financirati isključivo sportske djelatnosti za koje je utvrđen javni interes na državnom nivou. Predlaganje i unapređenje pravila za dodjelu budžetskih sredstava na osnovu prethodno programiranih i planiranih troškova sportskih organizacija koje treba da prikažu direktne rezultate kojim se ostvaruje opći interes u oblasti sporta.

Očekivani rezultati

- Kontrola utroška budžetskih sredstava koje je dalo Ministarstvo civilnih poslova,
- Timovi za strateško planiranje uključeni u razvoj planova,
- Poboljšan sistem finansiranja grantovima,
- Uveden sistem rukovođenja provedbom,
- Uveden program poboljšane efikasnosti, i
- Organizaciona struktura poboljšana (nova organizaciona struktura).

Aktivnosti provedbe mogu uključiti

- Finansijski i narativni izvještaj o namjenskom utrošku sredstava,
- Uključiti timove za strateško planiranje u razvoj planova,
- Poboljšati sistem finansiranja grantovima,
- Uvesti sistem rukovođenja izvedbom,
- Program poboljšane efikasnosti, i
- Organizaciona struktura poboljšana.

Pokazatelj provedbe

- Poboljšan sistem finansiranja.

7. SUFINANSIRANJE SPORTA U BIH

U ovom dijelu nemoguće je ne spomenuti Zakon o sportu u BiH koji je propisao način organiziranja sportskih saveza na nivou BiH, jer po prvi put postoji zakonska odredba koja decidno propisuje sistem organizacije sporta u BiH.

Problem u ovom dijelu jeste to što postojeći sportski savezi nisu reorganizirani na nivou BiH. Ovaj problem može dovesti i do samog problema finansiranja saveza koji nisu ispunili svoju zakonsku odredbu i neće moći biti sufinansirani od strane državne administracije, jer nepoštivanje ove odredbe direktno povlači kršenje zakona.

Ukoliko se želi izbjeći ovo stanje, mora se pristupiti primjeni zakonskih odredbi kako bi se nastavilo zakonsko funkcioniranje sportskih saveza i sporta uopće.

Drugi stepen organizacije i funkcionisanja sporta jeste i finansijska kontrola sredstava izdvojenih od strane državnog aparata, a koja su namijenjena za potrebe sporta. Bez dobre finansijske kontrole nemoguće je doći do bilo kakvog napretka uzme li se u obzir da se preko 90% potreba u sportu finansira iz budžeta državnog aparata, entiteta, kantona i gradova, odnosno općina.

Ovaj podatak nas svrstava među zemlje koje ne mogu osigurati dodatni dio finansiranja i koje direktno zavise od finansiranja državnog sistema. Uzme li se podatak da države članice Evropske unije iz svog budžeta izdvajaju oko 50% sredstava za sport, to ukazuje na činjenicu da bez dobrog nadzora i kontrole utroška sredstava nema ni finansijske sigurnosti za potencijalne ulagače u ovu oblast.

Također, neophodno je izvršiti edukaciju lica koja vode sportske organizacije i saveze, u pogledu informatičke pismenosti i edukacije izrade planskih programa koji se baziraju na principu aplikacionih formi, odnosno projekata koji se upućuju prema raznim izvorima sufinansiranja u zemlji, regionu i šire.

Prijedlog realizacije:

1. Insistirati na reorganizaciji postojećih sportskih saveza na nivou BiH,
2. Vršiti kontrolu utrošenih budžetskih sredstava i insistirati na primjeni kaznenih odredbi za nepoštivanje ovih odredbi, i
3. Vršiti stručno usavršavanje lica zaduženih za administraciju u sportskim savezima na nivou BiH, kako bi isti dobili potrebno znanje za izradu realnih, tačnih i opisnih programa, odnosno projekata za finansiranje.

Nestalo je samoupravno interesno organiziranje i prestalo finansiranje kroz samoupravne interesne zajednice, ali nije napravljen koncept i nije donesena zakonska regulativa prema kojoj bi se sport finansirao, prije svega, iz vlastitih izvora i kao takav bio neovisan. Sport u BiH ne ostvaruje dovoljnu količinu novca iz donacija i sponzorstava, odnosno prihoda iz poslovnog sektora, dok su prihodi od karata i članarina nedovoljni za znatnije učinke.

To je izostalo jer su rat i privatizacija uništili i osiromašili privredu pa je vrlo brzo postalo jasno da se dugo sport neće moći finansirati iz vlastitih izvora, zasnovanih na članarinama, donacijama i marketingu.

Zakonom o sportu koji je usvojen 2008. godine definirani su osnovni principi organiziranja sporta i stvoreni su uvjeti za zakonsko reguliranje finansiranja sporta.

U osiromašenom društvu i uz skromno tržište, neprimjereno je očekivati značajniji prihod od članarina, ulaznica ili donacija i sponzorstva proizvođača sportske opreme, pića ili hrane. Uz to, ulaganje u sport nije odgovarajuće stimulirano, a posebnih poreznih olakšica za sportske organizacije nema. Proračuni, lokalni i državni, sve su tanji i opterećeniji socijalnim izdacima pa za javne potrebe u sportu ostaje sve manje novca.

7.1 MODELI SUFINANSIRANJA SPORTA NA NIVOU BiH

Sistem sporta u BiH dijelom je naslijeđen, ali je i izraz potreba sportskih organizacija da se efikasno reorganiziraju u skladu sa tranzicionim procesima.

Tako se način finansiranja sportske djelatnosti BiH – kao i zemalja Evropske unije odvija po tzv:

“**Kombinovnom modelu**” koji uključuje strukturu finansiranja u kojoj je prisutno:

- Djelimično državno finansiranje (javni sektor), i
- Angažiranje sredstava privrede (sponzora, medija, igara na sreću i sl.) što po svom načinu finansiranja karakteriše zemlje tržišne ekonomije.

Za državu, entitete i kantone sport nije skup jer se u najvećem dijelu bazira na amaterskom principu takmičenja i dobrovoljnosti rada, a trebamo imati u vidu da sport državi (entitetu, kantonu) plaća velike iznose sredstava u vidu poreza i taksu na sportsku opremu i rekvizite, reklame, ulaznice i putovanja, tako da možemo konstatovati da se novac uložen u sport višestruko vraća i sport postaje jedan od pokretača ekonomije.

Izvori finansiranja sporta trenutno su najvećim dijelom budžetska sredstva na lokalnim, kantonalnim i entitetskim nivoima, te članarine i donacije.

Finansiranje sporta treba u potpunosti da se osloni na postojeći Zakon o sportu koji je u članu 65. dao jasne smjernice u definiranju finansijske politike. Sredstva za finansiranje sportskih aktivnosti ostvaruju se:

- od članarine,
- budžetskih sredstava zajedničkih institucija BiH, entiteta i drugih nivoa administrativnog organiziranja,
- donacija i sponzorstva pravnih i fizičkih lica,
- prihoda od kamata i zakupnina,
- igara na sreću,
- prihoda stečenih kroz aktivnosti utvrđene statutom sportske organizacije, i
- drugih prihoda.

Zakonom se utvrđuju posebne olakšice za sportiste i sportske organizacije, a posebno kod izgradnje i održavanja sportskih objekata, sportskih priredbi, nabavke sportske opreme, organizacije velikih sportskih takmičenja.

U cilju daljnjeg samoodrživog funkcioniranja sporta u uvjetima tržišne ekonomije Zakon o sportu u BiH je u članu 68. predvidio poreske olakšice budućim sponzorima i donatorima. U ovom poglavlju neophodno je donijeti odluku, odnosno u smjernice realizacije Strategije uvrstiti odredbu "usaglašavanje zakona" koji se dotiču pitanja vezanih za sport sa Zakonom o sportu u BiH.

Na ovaj način će doći do direktnog ulaganja u sport i samim tim i do unapređenja i razvoja svih sistema organiziranja u BiH. Sigurno je da bismo na ovaj način dobili novu mogućnost finansijskih olakšica za ulagače, s tim da se mora naći najvažniji model finansijske zaštite, odnosno zaštite od tzv. "pranja novca".

Jedna od bitnih činjenica u prilog ovome jeste da je i Evropska komisija u „Bijeloj knjizi o sportu“ donijela mjeru koja će unaprijediti finansijski sektor u sportu, odnosno donijela je odluku da se stopa PDV-a smanji za potrebe sporta. Ovo govori o tome da je i Evropska unija prepoznala značaj ulaganja u neprofitabilne sportske organizacije koje su osnov za razvoj sveobuhvatnog sporta.

Pretpostavljeni pravci usmjeravanja tržišnih aktivnosti sportova i sportskih organizacija prvenstveno su usmjereni prema **poduzetničkoj javnosti** - gdje će sportske organizacije primjenom cjelokupne menadžerske koncepcije ponuditi potencijalnim (ulagačima) poduzetnicima takve oblike sportskih proizvoda i usluga koji će zadovoljiti njihove potrebe i interese.

8. PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA SPORTA U BIH

Ovo poglavlje daje smjernice za provedbu Strategije tako što utvrđuje vodeća načela, način upravljanja i resurse koji su potrebni da se Strategija krene provoditi u djelo. Također identificira nosioce odgovornosti za provedbu ključnih programa aktivnosti iz Strategije i olakšava donatorima odlučivanje glede toga kako najbolje mogu kroz međunarodnu pomoć podržati Strategiju.

Ovo poglavlje ima za cilj:

- predstaviti načela kojim se treba rukovoditi prilikom provedbe Strategije,
- predložiti strukturu za provedbu Strategije,
- postaviti vremenski okvir za provedbu ključnih programa koji su utvrđeni u Strategiji,
- utvrditi odgovornost za provedbu, i
- dati smjernice za potencijalne međunarodne donacije koje bi mogle pomoći provedbu ovog projekta.

8.1 NAČELA KOJIM SE TREBA RUKOVODITI PRILIKOM PROVEDBE STRATEGIJE

Uspješna provedba Strategije se oslanja na sljedeća ključna načela:

Fleksibilnost – Strategija utvrđuje strateške ciljeve i prioritetne programe za sport u BiH. Entitetima, kantonima i općinama se daje fleksibilnost da usvoje i/ili utvrde pristupe koji odgovaraju njihovim pojedinačnim okolnostima i potrebama. Strategija omogućava da se pristupi izrađuju u skladu sa okolnostima svakog od nivoa administrativnog uređenja, u okviru dogovorenih načela;

Dosljednost – Strategija pruža okvir za sport na nivou BiH. Važno je da provedba Strategije osigura dosljednost u primjeni i postizanju rezultata spram postavljenih ciljeva, iako primjena pristupa i modela može biti fleksibilna. Dosljednim pristupom provedbi rezultati bi se trebali jednako ostvarivati u cijeloj BiH;

Koordinacija – veoma je bitno da provedba Strategije bude dobro koordinirana. Koordinacija se mora osigurati sa svim institucijama i spram samih aktivnosti (tj. koordinacija sa drugim inicijativama reforme u oblasti sporta ili javnog sektora koje se odvijaju u isto vrijeme);

Vlasništvo – u izradi ove Strategije učestvovali su predstavnici iz ključnih državnih i entitetskih sportskih institucija. Veoma je bitno da se ova zastupljenost nastavi u provedbi kako bi se osiguralo kontinuirano vlasništvo i predanost u realizaciji Strategije;

Realno gledište po pitanju resursa – veoma je bitno da provođenje Strategije bude realistično po pitanju raspoloživih resursa. Provedba se mora odvijati na način koji ima u vidu potrebne i dostupne resurse. Potrebni resursi uključuju: infrastrukturu i opremu, budžetsko obvezivanje i eventualno tehničku pomoć;

Praćenje i procjena – veoma je važno da se provođenje Strategije prati i procjenjuje. To će omogućiti da se procjeni napredak i da se indentificiraju iskustva stečena tokom provedbe;

Stečena iskustva – važno je da se iskustva stečena tokom procjene ponovno uključe u provedbu, jer će to omogućiti proces kontinuiranog poboljšavanja, uporedo sa odvijanjem procesa provedbe;

Izvještavanje – veoma je bitno da se o napretku izvještavaju Ministarstvo civilnih poslova BiH, entitetska ministarstva nadležna za sport, sportske organizacije i građani BiH.

Uključivanje ovih načela u provedbu Strategije pomoći će građanima da jednako uživaju njene prednosti i da provedba Strategije teče na profesionalan, transparentan i odgovoran način.

8.2 PLAN ZA PROVEDBU STRATEGIJE

Plan za provedbu Strategije će se sačiniti po usvajanju Strategije. Ovaj plan utvrđuje: vremenski okvir u kojem bi se aktivnosti trebale odvijati, kao i prioritete po kojima bi se aktivnosti trebale provoditi kroz Vijeće za sport i Sektor za sport Ministarstva civilnih poslova.

Provedba Strategije bi se trebala odvijati tokom četverogodišnjeg perioda. Strategiju treba provesti u skladu sa kratkoročnim (0–12 mjeseci), srednjoročnim (12–24 mjeseci) ili dugoročnim (24–36 i 36-48 mjeseci) vremenskim rokom.

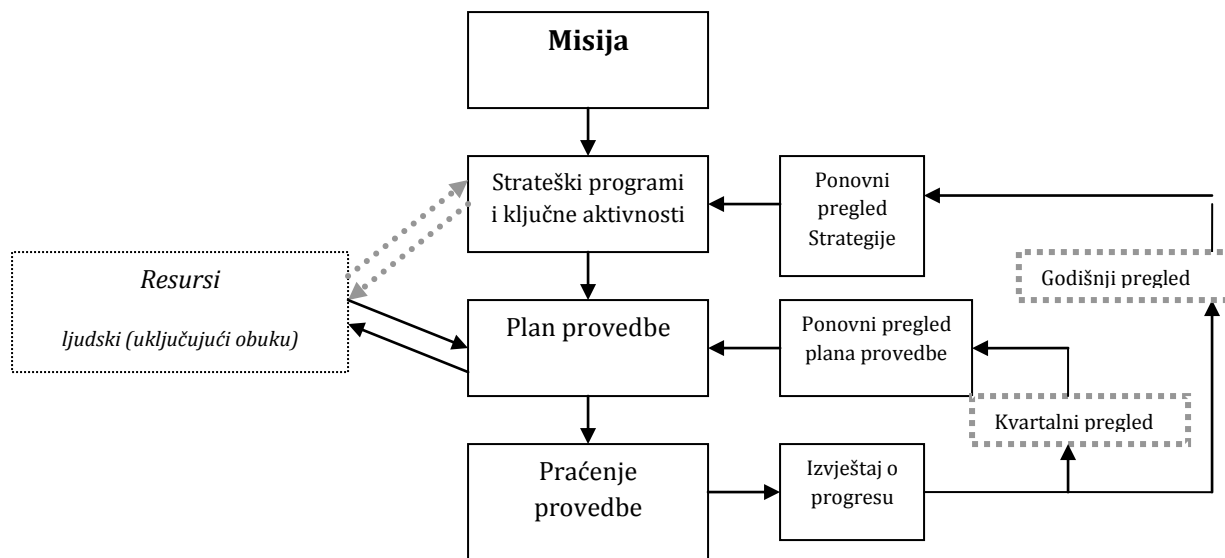
Plan provedbe rangira svaku aktivnost u skladu sa njenom prioritetnošću, s tim da broj 1 označava najveći, a broj 15 najmanji prioritet za provedbu. Prioriteti ustanovljeni na ovakav način uvažavaju činjenicu da je malo vjerovatno da sve aktivnosti mogu otpočeti istovremeno. Do ovako poredanih prioriteta došlo bi se razmatranjem koje bi aktivnosti imale najveći utjecaj, uz najmanje ulaganje resursa. Očekuje se da će ovako uspostavljeni prioriteti biti od koristi timu za provedbu Strategije prilikom utvrđivanja oblasti u kojima će za realizaciju aktivnosti vjerovatno biti potrebno iznaći dodatnu donatorsku pomoć.

Plan provedbe također identifikira koja institucija će biti odgovorna za provedbu svake od aktivnosti. Ovo naglašava gdje počiva vlasništvo nad provedbom, kao i gdje različite organizacije moraju djelovati u saradnji.

8.2.1 PRAĆENJE I PROCJENA

Ranije je predloženo da tim za provedbu bude odgovoran za praćenje i procjenu provedbe Strategije. Mada je u ovoj fazi nemoguće propisati tačnu prirodu praćenja i procjene, u ovom dijelu je predložen okvir za praćenje i procjenu, a utvrđeni su i određeni načini na koje bi bilo moguće mjeriti napredak u provedbi svakog od strateških programa iz Strategije.

Odnos između različitih komponenti Strategije i njenih mehanizama praćenja i procjene predstavljen je na sljedećoj ilustraciji:

Vijeće za sport trebalo bi sačinjavati tromjesečni izvještaj o napretku okvirnog plana provedbe. Izvještavanje se može vršiti i češće, u slučaju da postoji želja ili potreba. Ove revizije napretka plana provedbe trebale bi osigurati ulazne informacije za eventualnu reviziju plana provedbe.

Nadležni entitetski, kantonalni i općinski organi, na osnovu okvirnog plana provedbe koji čini integralni dio ove Strategije, razvijaju vlastite planove rada, u kojima se daje pregled predloženih aktivnosti, kao i osoba odgovornih za date aktivnosti. Tijelo odgovorno za provedbu Strategije trebalo bi imati zadatak da razmatra ove pojedinačne planove radi ustanovljavanja svih potencijalnih problema oko provedbe Strategije.

Nakon formalnog usvajanja Strategije razvoja sporta u BiH, treba uslijediti dogovaranje detaljnih mehanizama provedbe i praćenja.

9. AKCIONI PLAN I PREPORUKE

PRAVNI AKTI U SPORTU	
Ciljevi	<p>Usaglašavanje zakona sa Zakonom o sportu u BiH;</p> <p>Uspostaviti najviše pravne standarde u sportu zasnovane na međunarodnom pravu i pravu EU.</p> <p>Podizanje nivoa pravne sigurnosti sportista i sportskih organizacija.</p> <p>Jačanje međunarodne saradnje.</p>
Aktivnosti	<p>Izmjene i dopune Zakona o udruženjima i fondacijama BiH;</p> <p>Međunarodna zasnovanost;</p> <p>Evropska povelja o sportu;</p> <p>Pravilnik o vođenju pravnih i fizičkih lica u oblasti sporta;</p> <p>Pravilnik o kategorizaciji sportista na nivou BiH;</p> <p>Odluka o ustanovljenju državne nagrade za sport BiH;</p> <p>Međunarodna konvencija protiv dopinga u sportu;</p> <p>Aktivnosti usmjerene ka nadležnosti Agencije za antidoping kontrolu;</p> <p>Evropski sporazum o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama.</p> <p>Registracija sportskih saveza na nivou BiH u skladu sa Zakonom o sportu BiH;</p> <p>Analiza postojećih propisa i predlaganje efikasnijih rješenja prilikom izrade propisa koji određuju oblast sporta;</p> <p>Intenziviranje međunarodne saradnje u oblasti sporta i pokretanje procedure potpisivanja bilateralnih i multilateralnih sporazuma, naročito sa zemljama u regionu koje su zabilježile uspjeh u ovoj oblasti.</p>
Nosilac aktivnosti	<p>Ministarstvo civilnih poslova BiH, ministarstva entiteta, kantona i Distrikta Brčko nadleža za sport, Ministarstvo pravde BiH, Agencija za antidoping kontrolu; entitetska ministarstva zadužena za sigurnost;</p>

	<p>Olimpijski komitet BiH.</p> <p>Ministarstvo civilnih poslova BiH, entitetska ministarstva nadležna za sport, kantonalna ministarstva nadležna za sport te Brčko Distrikt BiH; Olimpijski komitet BiH.</p> <p>Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH.</p>
FINANSIRANJE SPORTA	
Ciljevi	Iz budžetskih prihoda finansirati isključivo sportske djelatnosti za koje je utvrđen javni interes na nivou BiH, u skladu sa Zakonom o sportu i Strategijom.
Aktivnosti	<p>Na osnovu rezultata provedenih istraživanjima i analiza predložiti mjere za izmjenu propisa koji uređuju poreski tretman sportskih organizacija i poreske olakšice za pravna i fizička lica koja finansiraju sport;</p> <p>Predlaganje i unapređenje pravila za dodjelu budžetskih sredstava na osnovu predhodno programiranih troškova sportskih organizacija, koje treba da prikažu direktne rezultate kojim se ostvaruje opći interes u oblasti sporta.</p>
Nosilac aktivnosti	Ministarstvo civilnih poslova, OK BiH i sportski savezi.
SPORTSKI OBJEKTI OD INTERESA ZA BiH	
Ciljevi	<p>Postojanje moderne i funkcionalno izgrađene i održavane sportske infrastrukture na nivou BiH;</p> <p>Određivanje prioriteta u održavanju i izgradnji sportskih objekata i otvorenih sportskih terena na nivou BiH.</p>
Aktivnosti	<p>U drugoj polovini 2009. godine, donošenje nacrtu Pravilnika o jedinstvenoj evidenciji sportskih objekata;</p> <p>Uz pomoć entitetskih i kantonalnih ministarstava nadležnih za sport prikupiti podatke o broju i evidenciji sportskih objekata i terena, u skladu sa prethodnim tačkama;</p> <p>Izrada baze podataka o sportskim objektima i otvorenim sportskim</p>

	<p>terenima u BiH;</p> <p>Definisanje kriterijuma za određivanje prioriteta i u održavanju i izgradnji sportskih objekata;</p> <p>Planiranje potrebnih finansijskih sredstava u budžetima institucija BiH. Službeni glasnik 57. stav (1) Zakona o sportu.</p>
Nosilac aktivnosti	<p>Ministarstvo civilnih poslova BiH, entitetska ministarstva nadležna za sport i finansije, Brčko Distrikt BiH, kantonalna ministarstva nadležna za sport i finansije, te općinski nivoi vlasti.</p>
VRHUNSKI SPORT	
Ciljevi	<p>Stvoriti uvjete za vrhunsko sportsko postignuće kroz podizanje nivoa stručnosti rukovodilaca i programskih predsjednika sportskih saveza na nivou BiH kao i razvoj stručnih udruženja;</p> <p>Aktivnija uloga OK BiH u kreiranju ambijenta za postizanje vrhunskih rezultata;</p> <p>Dobijanje i uspješna organizacija međunarodnih sportskih takmičenja u BiH po standardima međunarodnih sportskih federacija, s ciljem promocije sporta i BiH.</p> <p>Poboljšati uvjete za pripreme i učešće na međunarodnim takmičenjima reprezentativnih selekcija sa invaliditetom.</p>
Aktivnosti	<p>Organiziranje seminara i radionica za stručno usavršavanje rukovodilaca sportskih saveza na nivou BiH (programskog i poslovnog menadžmenta);</p> <p>Modernizacija rada i organiziranje sportskih saveza BiH;</p> <p>Kroz programe „Sistem razvoja talenata“ koji se finansira djelimično od strane MOK-a, identificirati i testirati sve potencijalne kandidate za Olimpijske igre u Londonu 2012. godine;</p> <p>Izraditi programe priprema i nastupa na takmičenjima svih kandidata za period od četiri godine i planski finansirati odobrene programe.</p>
Nosilac aktivnosti	<p>Ministarstvo civilnih poslova BiH, Olimpijski komitet BiH, Paraolimpijski komitet BiH.</p>
SPORT DOSTUPAN SVIMA	

Ciljevi	<p>Osnivanje asocijacije gdje je sport dostupan svima na nivou BiH u skladu sa Zakonom o sportu u BiH.</p> <p>Promocija i usklađivanje vrijednosti gdje je sport dostupan svima sa standardima EU.</p>
Aktivnosti	<p>Provođenje kampanje koja će imati za cilj promociju zdravih stilova života u kojima dominira redovna fizička aktivnost;</p> <p>Organiziranje i provođenje akcija koje služe aktiviranju pojedinaca u rekreativnom vježbanju u okviru radnih sredina i slobodnog vremena;</p> <p>Stvaranje uvjeta za permanentno stručno usavršavanje kadrova za realizaciju sistema „Sporta za sve“.</p>
Nosilac aktivnosti	<p>Ministarstvo civilnih poslova BiH, Olimpijski komitet BiH, entitetska ministarstva nadležna za sport, Brčko Distrikt BiH, kantonalna ministarstva nadležna za sport, te općinski nivoi vlast.</p>
MEDICINA U SPORTU I DOPING U SPORTU	
Ciljevi	<p>Poboljšanje preventivnog djelovanja u sportu;</p> <p>Unaprijediti zdravstvenu zaštitu sportista;</p> <p>Unapređenje sistema antidoping kontrole.</p>
Aktivnosti	<p>Provoditi besplatne sistematske preglede za reprezentativne selekcije i sportiste koji nastupaju na međunarodnim takmičenjima.</p> <p>Provoditi obavezu redovnog sportskog ljekarskog pregleda za sve učesnike u sportu;</p> <p>Omogućiti sportistima lakšu dostupnost uslugama sportske medicine;</p> <p>Podizanje sistema Agencije za antidoping kontrolu.</p>
Nosilac aktivnosti	<p>Ministarstvo civilnih poslova.</p> <p>Ministarstva zdravstva u entitetima i Brčko Distriktu BiH.</p> <p>Agencija za antidoping kontrolu.</p>

10. NOMENKLATURA SPORTSKIH GRANA I GRANA SPORTA U BIH

Nomenklaturom sportskih grana i grana sporta u BiH (u daljem tekstu: Nomenklatura) utvrđuje se način organiziranja sporta i organizacije sportskih saveza u BiH.

Pojedini izrazi u ovoj Nomenklaturi imaju sljedeće značenje:

(1) Sportska grana je kategorija sportske aktivnosti sa jasno definiranim pravilima i sistemom takmičenja.

(2) Grana sporta je podkategorija sportske grane sa manjim ili većim odstupanjima od pravila i sistema takmičenja.

(3) Sportski savez je udruženje formirano u skladu sa članovima 22. i 73. Zakona o sportu.

(4) Međunarodna sportska federacija je međunarodno udruženje koje okuplja, koordinira i upravlja radom, te definiše pravila i sistem takmičenja nacionalnih sportskih saveza u određenoj sportskoj grani.

(5) Međunarodni olimpijski komitet (International Olympic Committee) je međunarodna nevladina neprofitabilna organizacija koja je začetnik olimpijskog pokreta i okuplja nacionalne olimpijske komitete.

(6) Generalna asocijacija internacionalnih sportskih federacija (General Association of International Sports Federations) okuplja međunarodne olimpijske i neolimpijske sportske federacije i asocijacije sa ciljem promoviranja, unapređenja i popularizacije sporta u svijetu.

Period važenja nomenklature:

(1) Nomenklatura se donosi na period od četiri godine.

(2) Sportske grane i grane sporta koje nisu obuhvaćene ovom nomenklaturom, biće uzete u razmatranje na zahtjev ovlaštenog predstavnika nove sportske grane ili grane sporta.

RB	SPORTSKA GRANA	GRANA SPORTA	SPORTSKI SAVEZ	MEĐUNARODNA FEDERACIJA	ČLANOVI MOK-A / GAISF-A
1.	AIKIDO	1. aikido 2. realni aikido 3. iwama ryu aikido 4. aikikai 5. tendo ryu aikido 6. ki aikido 7. tradicionalni aikido	Savez aikida i realnog aikida BiH	1. IAF 2. WCRA 3. IAF 4. IAF 5. IAF 6. IAF 7. IAF	1. GAISF 2. – 3. GAISF 4. GAISF 5. GAISF 6. GAISF 7. GAISF
2.	ATLETIKA	1. atletika	Atletski savez BiH	IAAF	MOK/GAISF
3.	AUTO-MOTO	1. auto trke 2. kružne i brdske auto trke 3. auto reli i orijentacijski reli 4. formula 1, 2, 3 5. karting 6. autoslalom 7. terenska vozila <hr/> 1. ulične moto trke 2. skuteri 3. minibike 4. motokros 5. speedway 6. enduro 7. moto reli	Sportski auto-moto savez BiH	FIA <hr/> FIM	<hr/> GAISF
4.	BADMINTON	1. badminton 2. speed badminton	Badminton savez BiH	IBF	1. MOK/GAISF 2. GAISF
5.	BICIKLIZAM	1. drumski 2. brdski 3. pistovni 4. bmx 5. cycle-croos 6. trials	Biciklistički savez BiH	UCI	1. MOK/GASIF 2. MOK/GASIF 3. MOK/GASIF 4. MOK/GASIF 5. GASIF 6. GASIF
6.	BOB	1. bob 2. skeleton 3. sankanje (luge)	Bob savez BiH	1. FIBT 2. FIBT 3. FIL	1. MOK /GAISF 2. MOK/GAISF 3. GAISF
7.	BOĆANJE	1. boćanje	Boćarski savez BiH	CMSB	GAISF
8.	BODIBILDING I FITNES	1. bodibilding 2. fitnes za žene i muškarce 3. bodi fitnes za žene (fitness figure)	Bodibilding i fitnes savez BiH	1. IFBB 2. WFF 3. WBFA 4. IFBB	1. GAISF 2. – 3. – 4. GAISF

		4. klasični bodbuilding za muškarce			
9.	BOKS	1. boks	Bokserski savez BiH	AIBA	MOK/GAISF
10.	DIZANJE TEGOVA	1. dizanje tegova 2. powerlifting	Dizački savez BiH	1. IWF 2. IPF	1. MOK/GAISF 2. GAISF
11.	DŽUDO	1. džudo 2. sambo	Džudo savez BiH	1. IJF 2. FIAS	1. MOK/GAISF 2. GAISF
12.	ĐIU ĐICA	1. điu đica 2. nanbudo	Điu đicu savez BiH	1. JJIF 2. WN F	1. GAISF 2. -
13.	FUDBAL	1. fudbal 2. mali fudbal (futsal) 3. fudbal na pijesku	Fudbalski savez BiH	FIFA	MOK/GAISF
14.	GIMNASTIKA	1. sportska gimnastika 2. ritmička gimnastika 3. sportska akrobatika 4. sportski aerobik 5. trampoling	Gimnastički savez BiH	FIG	1. MOK/GAISF 2. MOK/GAISF 3. GAISF 4. GAISF 5. GAISF
15.	GOLF	1. golf 2. mini golf	Golf savez BiH	1. WAGC 2. WMF	1. - 2. GAISF
16.	HOKEJ	1. hokej na ledu 2. hokej na koturaljkama 3. hokej na travi 4. floorball 5. bandy	Hokejaški savez BiH	1. IIHF 2. FIH 3. FIH 4. IFF 5. FIB	1. MOK/GAISF 2. GAISF 3. MOK/GAISF 4. GAISF 5. GAISF
17.	HRVANJE	1. hrvanje 2. hrvanje na pijesku 3. grappling 4. atinski pankration 5. tradicionalno hrvanje 6. sumo	Hrvački savez BiH	1. FILA 2. FILA 3. FILA 4. FILA 5. FILA 6. IFS	1. MOK/GAISF 2. GAISF 3. GAISF 4. GAISF 5. GAISF 6. GAISF
18.	JEDRENJE	1. jedrenje u čamcu	Jedriličarski savez	1. ISAF	1. MOK/GAISF

		2. jedrenje na dasci	BiH	2. ISAF	2. GAISF
19.	KAJAK KANU I RAFTING	1. kajak 2. kanu 3. rafting 4. dragon boat	Kajak kanu i rafting savez BiH	1. ICF 2. ICF 3. IRF 4. IDBF	1. MOK/GAISF 2. MOK/GAISF 3. - 4. GAISF
20.	KARATE	1. šotokan 2. šitoriu 3. vadoriu 4. tradicionalni karate	Karate savez BiH	4. WKF	4. GAISF
21.	KARLING	1. karling 2. kuglanje na ledu	Karling savez BiH	1. WCF 2. IFE	1. MOK/GAISF 2. -
22.	KIK BOKS	1. kik boks 2. muaythai 3. savate boks	Kik boks savez BiH	1. WAKO 2. IFMA 3. FIS	1. GAISF 2. GAISF 3. -
23.	KLIZANJE	1. umjetničko klizanje 2. brzo klizanje	Klizački savez BiH	ISU	MOK/GAISF
24.	KONJIČKI SPORT	1. preponsko jahanje 2. dresurno jahanje 3. konjički višeboj 4. polo 5. endurance 6. vožnja zaprega 7. voltažiranje 8. reining 9. kasački sport 10. galopski sport	Savez konjičkih sportova BiH	1. FEI 2. FEI 3. FEI 4. FIP 5. FEI 6. FEI 7. FEI 8. FEI 9. FEI 10. FEI	1. MOK/GAISF 2. GAISF 3. GAISF 4. GAISF 5. GAISF 6. GAISF 7. GAISF 8. GAISF 9. GAISF 10. GAISF
25.	KOŠARKA	1. košarka 2. netball	Košarkaški savez BiH	1. FIBA 2. IFNA	1. MOK/GAISF 2. GAISF
26.	KUGLANJE	1. klasično kuglanje 2. bowling	Kuglaški savez BiH	1. FIQ 2. IBF	1. GAISF 2. -
27.	MAČEVANJE	1. mačevanje	Mačevalački savez BiH	FIE	MOK/GAISF
28.	MISAONE IGRE	1. go 2. dama (draughts) 3. bridž 4. kineski šah (xiangqi) 5. poker 6. tavla	Savez misaonih igara BiH	1. IGF/IMSA 2. FMJD/IMSA 3. WBF/IMSA 4. WXF 5. IPF 6. WBA	1. GAISF 2. GAISF 3. GAISF 4. - 5. - 6. -
29.	ODBOJKA	1. odbojka 2. odbojka na	Odbojkaški savez BiH	1. FIVB 2. FIVB	1. MOK/GAISF 2. MOK/GAISF

		pijesku 3. fustbal		3. IFA	3. GAISF
30.	PLANINARSTVO	1. planinarenje 2. alpinizam 3. sportsko penjanje (climbing)	Planinarski savez BiH	1. UIAA 2. - 3. IFSC	1. GAISF 2. - 3. GAISF
31.	PLIVANJE	1. plivanje 2. dužinsko plivanje 3. sinhrono plivanje 4. skokovi u vodu	Plivački savez BiH	FINA	MOK/GAISF
32.	PODVODNE AKTIVNOSTI	1. orijentaciono ronjenje 2. plivanje sa perajama 3. ronjenje na dah 4. podvodni ragbi 5. podvodni hokej 6. podvodna fotografija 7. podvodno gađanje u metu	Savez podvodnih aktivnost BiH	CMAS	GAISF
33.	RAGBI	1. ragbi 2. američki fudbal	Ragbi savez BiH	1. IRB 2. IFAF	1. GAISF 2. GAISF
34.	RUKOMET	1. rukomet 2. rukomet na pijesku	Rukometni savez BiH	EHF IHF	1. MOK /GAISF 2. GAISF
35.	SKIJANJE	1. alpsko skijanje 2. nordijsko skijanje 3. skijaški skokovi 4. snowboard 5. slobodno skijanje 6. skijanje na travi 7. cross-country 8. brzo skijanje 9. telemark	Skijaški savez BiH	FIS	1. MOK/GAISF 2. MOK/GAISF 3. MOK/GAISF 4. MOK/GAISF 5. GAISF 6. GAISF 7. GAISF 8. GAISF 9. GAISF
36.	SPORTSKI PLES	1. standardni plesovi 2. latino-američki plesovi 3. revijalni plesovi 4. sportski ples	Savez sportskog plesa BiH	IDSF	GAISF
37.	SPORTSKA REKREACIJA	1. sport za sve 2. orijentaciono	Savez za sport i rekreaciju BiH	1. TAFISA 2. IOF	1. - 2. GAISF

		trčanje 3. precizna orijentacija 4. orijentacija na brdskim biciklima 5. skijaška orijentacija 6. bilijar 7. paintball 8. pikado 9. umjetničko koturanje 10. spust koturaljkama 11. brzinsko koturanje 12. frizbi (flying disc) 13. dječije igre 14. skateboard		3. TAFISA 4. WSF 5. IOF 6. WCBS 7. IPA 8. WDF 9. FIRS 10. FIRS 11. FIRS 12. WFDF 13. -	3. - 4. GAISF 5. GAISF 6. GAISF 7. - 8. GAISF 9. GAISF 10. GAISF 11. GAISF 12. GAISF 13. -
38.	SPORTSKI RIBOLOV	1. sportski ribolov (slatke vode) 2. sportski ribolov na moru 3. kasting	Sportsko ribolovni savez RS	1. CIPS 2. CIPS 3. ICSF	1. GAISF 2. GAISF 3. GAISF
39.	STONI TENIS	1. stoni tenis	Stonoteniski savez BiH	ITTF	MOK/GAISF
40.	STRELIČARSTVO	1. streljaštvo 2. samostrijel	Streljački savez BiH	1. FITA 2. IAU	1. MOK/GAISF 2. -
41.	STRELJAŠTVO	1. streljaštvo 2. gađanje glinenih golubova	Streljački savez BiH	ISSF	MOK/GAISF
42.	ŠAH	1. šah	Šahovski savez BiH	1. FIDE	1. GAISF
43.	TEKVON DO	1. tekvon do 2. tradicionalni tekvon do	Tekvon do savez BiH	1. WTF 2. ITF	1. MOK/GAISF 2. -
44.	TENIS	1. tenis 2. soft tenis 3. squash	Teniski savez BiH	1. ITF 2. ISTF 3. WSF	1. MOK/GAISF 2. GAISF 3. GAISF
45.	TRIATLON I MODERNI PENTATLON	1. triatlon 2. duatlon 3. moderni pentatlon	Triatlon i pentatlon savez BiH	1. ITU 2. ITU 3. UIPM	1. MOK/GAISF 2. GAISF 3. MOK/GAISF

46.	VATERPOLO	1. vaterpolo	Vaterpolo savez BiH	FINA	MOK/GAISF
47.	VAZDUHOPLO-VSTVO	1. motorno letenje 2. jedriličarstvo 3. padobranstvo 4. paraglajding 5. zmajarstvo 6. balonarstvo 7. modelarstvo	Vazduhoplovni savez BiH	FAI	GAISF
48.	VESLANJE	1. veslanje	Veslački savez BiH	FISA	MOK/GAISF
49.	VUŠU/KUNG FU	1. tradicionalni wushu 2. wushu sanshou 3. wushu taolu 4. shangquan 5. daoshu 6. jianshu 7. nandao 8. taijijian(taiji) 9. qianshu 10. nangun 11. kendo	Vušu savez BiH	1. IWUF 2. IWUF 3. IWUF 4. IWUF 5. IWUF 6. IWUF 7. IWUF 8. IWUF 9. IWUF 10. IWUF 11. FIK	GAISF
SPORT OSOBA SA INVALIDITETOM					
50.	PARA-OLIMPIJSKI SPORTOVI (POK)	1. atletika	Atletski savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IPSE/IPC	GAISF
		2. biciklizam	Biciklistički savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	CPISRA-VCI/IPC	GAISF
		3. boćanje	Boćarski savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	CPISRA/IPC	GAISF
		4. dizanje tegova	Dizački savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IPF/IPC	GAISF
		5. džudo	Džudo savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IBSA/IPC	GAISF
		6. streličarstvo	Streličarski savez	IPSA/IPC	GAISF

		invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH		
	7. streljaštvo	Streljački savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IPSA/IPC	GAISF
	8. konjički sport	Savez konjičkih sportova invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalidaBiH	RDA/IPC	GAISF
	9. fudbal sa 5 i 7 igrača	Fudbalski savez invalida BiH/ Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IBSA-CPISRA/IPC	GAISF
	10. golbal	Golbal savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IBSA/IPC	GAISF
	11. veslanje	Veslački savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	FISA/IPC	GAISF
	12. jedrenje	Jedriličarski savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IFDS/IPC	GAISF
	13. plivanje	Plivački savez invalida BiH Savez za sport i rekreaciju invalidaBiH	FINA/IPC	GAISF
	14. stoni tenis	Stonoteniski savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	TTTF/IPC	GAISF
	15. sjedeća odbojka	Savez sjedeće odbojke invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	WOVD/IPC	GAISF
	16. košarka u kolicima	Savez košarke u kolicima BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IWBF/IPC	GAISF
	17. mačevanje u	Savez mačevanja u	IWFC/IPC	GAISF

		kolicima	kolicima BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH		
		18. alpsko skijanje 19. nordijsko skijanje	Skijaški savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IPSF/IPC	GAISF
		20. hokej na sankama	Hokejaški savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IPSF/IPC	GAISF
		22. karling u kolicima	Karling savez invalida BiH Savez za sport i rekreaciju invalida	WCF/IPC	GAISF
		23. ragbi u kolicima	Ragbi savez invalida BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IWRF/IPC	GAISF
		24. tenis u kolicima	Teniski savez invalida BiH/ Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	IWTF/IPC	GAISF
51.	SPECIJALNA OLIMPIJADA	1. alpsko skijanje 2. atletika 3. badminton 4. košarka 5. boćanje 6. kuglanje 7. nordijsko trčanje 8. biciklizam 9. konjički sport 10. umjet. klizanje 11. hokej 12. fudbal 13. golf 14. gimnastika 15. džudo 16. dizanje tegova 17. koturanje 18. jedrenje 19. snowboard 20. softball 21. brzo klizanje 22. stoni tenis 23. rukomet	Savez specijalne olimpijade BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	Special Olympics	GAISF

		<ul style="list-style-type: none"> 24. tenis 25. odbojka 26. kriket 27. kajak 28. netball 29. plivanje 			
52.	SPORTOVI ZA GLUHE I NAGLUHE OSOBE	<ul style="list-style-type: none"> 1. atletika 2. badminton 3. košarka 4. odbojka na pijesku 5. kuglanje 6. biciklizam 7. fudbal 8. rukomet 9. džudo 10. karate 11. takmičenje u orijentaciji 12. streljaštvo 13. plivanje 14. stoni tenis 15. tekvon do 16. tenis 17. odbojka 18. vaterpolo 19. hrvanje (slobodnim i grčko-rimskim stilom) 20. alpsko skijanje 21. nordijsko trčanje 22. karling 23. hokej na ledu 24. snowboard 	Sportski savez gluhih i nagluhih BiH / Savez za sport i rekreaciju invalida BiH	ICSD	GAISF
53.	SPORTOVI ZA SLIJEPE I SLABOVIDNE OSOBE	<ul style="list-style-type: none"> 1. alpsko skijanje 2. atletika 3. streličarstvo 4. mali fudbal (futsal) 5. golbal 6. džudo 7. kuglanje sa 8 i 10 čunjeva 8. nordijsko skijanje 	Sportski savez slijepih i slabovidnih BiH / Savez za sport i rekreacijau invalida BiH	IBSA	/

		<ul style="list-style-type: none"> 9. dizanje tegova 10. showdown 11. streljaštvo 12. plivanje 13. tandem biciklizam 14. torball 15. bejzbol 16. šah 17. kriket 18. konjički sport 19. golf 20. jedrenje 21. veslanje 22. skijanje na vodi 			
54.	SPORTSKA REKREACIJA OSOBA SA INVALIDITETOM	<ul style="list-style-type: none"> 1. bilijar 2. društvene igre 3. kuglanje na travi (lawn bowling) 4. misaone igre 5. pikado 6. ples u kolicima 7. race running 8. sport za sve 9. sportski ribolov 10. hokej na električnim kolicima 11. carrom 	Savez za sport i rekreaciju invalida BiH		

Tabela 1. Nomenklatura sportskih grana i grana sporta u BiH

ADMINISTRATIVNE JEDINICE	USKLAĐENOST SA ZAKONOM O SPORTU BIH	BROJ SAVEZA	BROJ KLUBOVA	BROJ SPORTSKIH DVORANA, OBJEKATA (OTVORENIH I ZATVORENIH)	BROJ SPORTOVA ZA INVALIDE	SPORTSKA UDRUŽENJA, ORGANIZACIJE	ŠKOLSKI SPORT	FINANSIJE (2008.)
FBiH	Nema Zakona o sportu	37	1221	ZBIRNO (KANTONI)	4 sportska saveza			Iz budžeta Federalnog ministarstva kulture i sporta izdvojeno: 3.000.000,00
RS	Usklađeni akti sa Zakonom o sportu BiH	35	603	1525 (postoje tačni podaci o kategorizaciji)	5 sportskih saveza lica sa invaliditetom Republike Srpske	16 sportskih udruženja	MOI (na školskom, opštinskom, regionalnom i entitetskom nivou)	Granskim sportskim savezima 1.002.107,10; Sportska udruženja: 2.850.836,00; Pojedinci: 35.701,00; Sportske stipendije: 165.960,00; Visokoškolske ustanove: 522.486,23; Izgradnja i rekonstrukcija sportskih terena: 1.700.578,83 Nacionalna sportska priznanja: 107.388,00
Brčko Distrikt BiH	U toku usklađivanja sa Zakonom o sportu BiH	3	75	11 školskih sala, 6 sportskih dvorana		17		
Kanton Sarajevo	Usklađeni akti sa Zakonom o sportu BiH	16	312	59 sala osnovnih škola, 26 srednjoškolskih, 8 velikih sportskih dvorana	35 klubova, udruženja	51 udruženje	MOI i Proljetni cross u osn.škole	Za 2008 godinu izdvojeno iz kantona Sarajevo 0,68%, a 15,22% od budžeta Ministarstva

Zeničko-dobojski kanton	Nisu usklađeni sa Zakonom o sportu BiH	14	167	50 sala osnovnih škola, 27 srednjoškolskih, 6 sportskih dvorana, 1 zatvoreni bazen, 2 otvorena bazena, 1 kuglana, 1 streljana	3 kluba, postoji savez za sport i rekreaciju, 7 klubova sjedeće odbojke, 1 klub košarke u kolicima	18 sportskih udruženja	MOI (na općinskog federalnom i kantonalnom nivou)	2007 godini izdvojeno 0,38%; u 2008 godini 44% iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona
Tuzlanski kanton	U toku je usklađivanje sa Zakonom o sportu BiH	14	/	82 sala osnovnih škola, 23 srednjoškolske sale		Egzistira preko 300 registrovanih sportskih organizacija		Ne postoji precizan podatak, samo postoje navodi da se izdvaja iz budžeta za infrastrukturu, sportske manifestacije, klubove i takmičenja
Unsko-sanski kanton	U toku je usklađivanje sa Zakonom o sportu BiH	8	257	44 školske dvorane, 4 dvorane, 3 plivačka bazena	7 saveza za sport i rekreaciju invalida	10 društava tjelesnog odgoja	Školska takmičenja na nivou općina i kantona (lige mladih)	Izdvaja se od ostvarenih poreznih prihoda budžeta kantona za tekuću godinu 0,50% i 0,5% od ostvarenih porezovanih prihoda budžeta općine
Hercegovačko-neretvanski kanton	U toku je usklađivanje sa Zakonom o sportu BiH	4	138	29 školskih dvorana, 5 dvorana, 4 stadiona, 5 plivačkih bazena, 2 skijališta, 7 višenamjenskih objekata, 6 dvorana za posebne namjene	3 sportske organizacije koje okupljaju lica sa invaliditetom	28 sportskih udruženja		U 2008. godini iz Budžeta Vlade HNK izdvojeno je 250.000,00 KM za sport. Za 2009. godinu predviđeno je 150.000,00 KM.

Bosansko-podrinjski kanton	Nisu usklađeni sa Zakonom o sportu BiH	4	30	6 sala osnovnih škola, 3 srednjoškolske, 1 sportska dvorana	2 sportska udruženja	43 sportska udruženja	Samo školski programi tjelesnog odgoja	Ministarstvo kantona izdvojilo je za 2008 godinu 1,25% iz budžeta
Srednje-bosanski kanton	U toku je usklađivanje sa Zakonom o sportu BiH	9	120	22 sala osnovnih škola. 12srednjoškolskih. 8 otvorenih bazena, 3 zatvorena bazena, 1 streljana, 1 kuglana	Postoje klubovi sjedeće odbojke		Ne organizuju se MOI, mali broj učenika je uključeno u organizovani rad u sportskim klubovima	Resorno Ministarstvo izdvaja oko 0,5% svake godine iz budžeta
Posavski kanton	Nisu usklađeni sa Zakonom o sportu BiH	1	28	9 sala osnovnih škola, 1 velika sportska dvorana, 1 bazen otvoreni		6 sportskih udruženja	Egzistira desetak sportskih sekcija	Županija Posavska izdvaja oko 0,75% svake godine iz budžeta
Zapadno-hercegovački kanton	U toku je usklađivanje sa Zakonom o sportu BiH	7	122	10 sala osnovnih škola, 1 srednjoškolska sala, 3 plivačka bazena, 3 kuglane, 1 streljana, 1 auto moto staza, 13 boćarskih terena, 1 golf teren	Nema	37 sportskih udruženja i društava	Organizuju godišnje kantonalne sportske igre. Učenici se bave sportskim aktivnostima kroz školske sportske sekcije.	
Kanton 10	Nisu usklađeni sa Zakonom o sportu BiH	2	47	12 sala osnovnih škola, 7 srednjoškolskih, 2 dvorane, 1 skijalište	2 organizacije	85 udruženja		Ministarstvo kantona izdvojilo 2007 8,98%; 2008 5,63%; 2009 6,05% iz budžeta

Tabela 2 Stanje sporta u BiH

